

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 229

**Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve 48
Milletvekilinin Teknoloji Geliştirme Bölgeleri
Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Teklifi (2/3112) ve Sanayi, Ticaret,
Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3112 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Katılma Yazıları..... 5
- Genel Gerekçesi 6
- Madde Gerekçeleri 9

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonu Raporu 16

• Muhalefet Şerhleri..... 28

• Teklif Metni..... 50

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 50

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Fuat Köktaş</i>	<i>Bülent Tüfenkci</i>	<i>Ziya Altunyaldız</i>
Samsun	Malatya	Konya
<i>İsmail Bilen</i>	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>
Manisa	İstanbul	Amasya
<i>Metin Yavuz</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>	<i>Zafer Işık</i>
Aydın	Zonguldak	Bursa
<i>Hamdi Uçar</i>	<i>Atay Uslu</i>	<i>Semiha Ekinci</i>
Zonguldak	Antalya	Sivas
<i>Salim Çivircioğlu</i>	<i>Yusuf Başer</i>	<i>Ali Cumhur Taşkın</i>
Çankırı	Yozgat	Mersin
<i>Murat Baybatur</i>	<i>Vildan Yılmaz Gürel</i>	<i>İsmail Tamer</i>
Manisa	Bursa	Kayseri
<i>Ali Özkaya</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>	<i>Ramazan Can</i>
Afyonkarahisar	İstanbul	Kırıkkale
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Orhan Yegin</i>	<i>İlyas Şeker</i>
Gaziantep	Ankara	Kocaeli
<i>Sermin Balık</i>	<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i>	<i>Osman Nuri Gülaçar</i>
Elâzığ	Erzurum	Van
<i>Emrullah İşler</i>	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>	<i>Hüseyin Yayman</i>
Ankara	Bursa	Hatay
<i>Arife Polat Düzgün</i>	<i>Zeynep Yıldız</i>	<i>Süleyman Karaman</i>
Ankara	Ankara	Erzincan
<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>Tahir Akyürek</i>	<i>İsmail Kaya</i>
Gaziantep	Konya	Osmaniye
<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Nevzat Ceylan</i>	<i>Mehmet Ali Özkan</i>
Bursa	Ankara	Manisa
<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>Habibe Oçal</i>
Bursa	Osmaniye	Kahramanmaraş
<i>Şenel Yediyıldız</i>	<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Salih Cora</i>
Ordu	Giresun	Trabzon
<i>Nilgün Ök</i>	<i>Yasin Uğur</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>
Denizli	Burdur	İzmir
	<i>İmran Kılıç</i>	
	Kahramanmaraş	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/3112) Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

01.10.2020

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Teknoloji geliştirme bölgeleri kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

02/10/2020

Necip Nasır

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

01/10/2020

Öznur Çalık

Malatya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3112)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Emek yoğun ekonomiden, bilgi ve teknoloji yoğun ekonomiye geçişin en önemli parametrelerinden biri de Teknoloji Geliştirme Bölgeleridir. Yaygın bilinen adıyla Teknoparklar ülkelerin araştırma geliştirme (AR-GE), teknoloji ve patent üretim merkezleri olarak tanımlanabilir. Bir başka ifadeyle ise; Teknoparklar; üniversiteler/araştırma kurumları ve sanayi kuruluşlarının aynı ortam içerisinde araştırma, geliştirme ve inovasyon çalışmalarını sürdürdükleri; birbirleri arasında bilgi ve teknoloji transferi gerçekleştirdikleri; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği organize araştırma ve iş geliştirme ekosistemleridir.

2001 yılında 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile yasal zemine kavuşan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri; üniversiteleri, araştırmacıları, iş dünyasını bir araya getirerek, teknoloji üretimi ve ürünlerin ticarileşmesine izin vermektedir. 2001 yılından itibaren uygulanmaya başlanan Kanun neticesinde 85 tane Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmuştur. Bunlardan 71 tanesi çalışmalarını sürdürmekte iken, diğerleri yapılaşmalarını tamamlama aşamasındadır.

Ağustos 2020 itibarıyla; faaliyette olan teknokentlerde Ar-Ge çalışmalarını yürüten firmaların sayısı 5.920'ye ulaşmıştır. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde, 2020 yılı Ağustos ayı itibarıyla toplam 60.757 personele istihdam sağlanmıştır. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde tamamlanan Ar-Ge proje sayısı 36.963, yürütülen Ar-Ge projesi 10.208 adettir. Yabancı sermaye açısından baktığımızda; Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde toplam 317 yabancı/yabancı ortaklı firma yer almaktadır. Bölgelerde faaliyet gösteren firmalar tarafından tescil ettirilen patent sayısı 1.201 ve başvuru süreci devam eden patent sayısı 2.734'tür.

16/2/2016 tarihli ve 6676 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile; ülkemizin Ar-Ge ekosistemine önemli katkı sağlayan düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Bu düzenlemelerin uygulamaya geçmesinden sonraki süreçte sahadan alınan geribildirimler, teknolojik gelişim ve dönüşüm ile ortaya çıkan ihtiyaçlar gözetilerek iş bu Teklifte ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. Teklif ile temelde; Ar-Ge insan kaynağı kapasitesini artırma, teknoloji ve yenilikçi şirketlerin ortaya çıkmasını ve gelişimini destekleme, üniversite-sanayi işbirliğini geliştirme ve kurumsallaştırma, Ar-Ge ve yenilik ekosistemini güçlendirme amaçlanmaktadır.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile oluşturulan yapılar birbirini tamamlayan bir ekosistem oluşturmuştur. Bundan sonraki süreçte de; ülkemiz Ar-Ge ve yenilik ekosisteminin daha da geliştirilmesi için her iki Kanunun birbirini tamamlayıp ve destekleyerek belirli bir noktaya gelen teknoloji yoğun çalışmaların daha da katma değerli hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Teklif ile; Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmasına karar veren değerlendirme kurulunda teknoloji konusunda faaliyet gösteren yetkin kurum kuruluş sayısı artırılmaktadır.

Dünyada teknoloji girişimciliğinin geldiği noktada üniversitelere yakın bölgelerde gerçekleştirilen üniversite-sanayi işbirliğinin yanında şehir merkezlerinde yer alan ortak çalışma alanlarında, kuluçka merkezlerinde, girişimciler etkileşim halinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Teklif ile; farklı ülke uygulamaları dikkate alınarak; ülkemizdeki Ar-Ge yenilik ekosisteminin önemli aktörlerinden olan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yönetici şirketlerinin, bünyelerinde yer alan kuluçka merkezlerini Bakanlıkça belirlenecek şartlar çerçevesinde bölge dışında da açabilmelerine imkan tanınmakta ve bu şartlar çerçevesinde girişimcilerin destek, teşvik ve muafiyetlerden yararlandırılması amaçlanmaktadır. Girişimcilerin desteklenmesinin yanı sıra ilgili idarelerden alması gereken iş yeri açma ve çalışma ruhsatının da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlükleri marifetiyle verilmesi yoluyla girişimcilere önemli bir kolaylık getirilmektedir.

Ülkemizdeki Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek amacıyla var olan devlet desteklerinin yanı sıra bu ekosistemin en önemli etkenlerinden biri olan sermaye fonlarının özel sektörün ayıracağı kaynaklarla kurulması ve güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Teknoparklarda faaliyet gösteren girişimcilerin üniversite-sanayi işbirliği ile geliştirdikleri projelerin hayata geçirilmesi, projelerde ortaya çıkan ürünlerin prototipinin oluşturulması, testlerinin yapılması amacıyla bölge yönetici şirketlerine altyapı, idare binası ve kuluçka merkezi için yardım amaçlı verilen desteğin yanı sıra Ar-Ge binası, atölye ve buralarda yer alacak ekipmanlara yönelik desteklerde verilebilecektir.

Ülkemizde Ar-Ge ve yenilik ekosisteminin güçlendirilmesi, teknoloji transferinin sağlanması, üniversite-sanayi işbirliğinin artırılması, yüksek katma değerli Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile bunlardan doğan çıktının artırılması kapsamında Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan doktora öğrencisi Ar-Ge personeli istihdam eden girişimcilerin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Temel görevi girişimcilerin yürüttükleri Ar-Ge projelerine destek olmak olan Teknopark yönetici şirketlerinde desteklenecek program mezunlarının Ar-Ge personeli statüsünde olmadan istihdam edilebilmeleri ve desteklenmeleri amaçlanmaktadır.

Yükseköğrenimlerine ve mesleki eğitimlerine devam eden öğrencilerin alanlarıyla ilgili sanayinin beklenti ve ihtiyaçlarını gözlemlemelerine ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda kendilerini geliştirmelerine imkân veren uygulama fırsatlarının artırılmasına yönelik olarak ülkemizdeki özel sektörün Ar-Ge, yenilik ve teknoloji altyapısını güçlendirecek insan kaynağı girdisinin desteklenmesi için Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan firmalara nakdi destek verilmesi hedeflenmektedir.

2008 yılında yürürlüğe giren 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerini kendi bünyesinde yapmak isteyen özel sektör firmalarımıza "Ar-Ge Merkezi Belgesi" verilmektedir. Bu Kanunda 6676 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerle, tasarım faaliyetleri de destek kapsamına alınmış ve tasarım faaliyetlerini kendi bünyesinde yapmak isteyen özel sektör firmalarımıza "Tasarım Merkezi Belgesi" verilmeye başlanmıştır. Bu belgelere sahip firmalarımız; vergi indirimi, sigorta primi desteği, gelir vergisi stopajı desteği, damga vergisi istisnasından yararlanmaktadır.

Doktoralı Ar-Ge ve tasarım merkezi personelinin üniversitelerde ders vermeleri, böylece akademik bilgi ile sanayideki bilginin etkileşiminin artırılması, görece büyük ve kurumsal firmalardaki bilgi ve tecrübenin Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki girişimcilere danışmanlık yapılarak aktarılması sanayi ve üniversite arasındaki işbirliğini güçlendirecektir. Bu işbirliğinin özendirilmesi amacıyla Ar-Ge ve tasarım merkezi dışında geçirilen sürelerin destek kapsamına alınması sağlanmaktadır. Ayrıca, öngörülen düzenlemeler ile Ar-Ge ve tasarım personelinin daha esnek çalışmasına olanak sağlanmakta, nitelikli insan kaynağı ve bilgi birikiminin geliştirilmesi ve ülkemizin teknoloji alanında çekim merkezi haline gelmesi için yüksek lisans, doktora eğitimi desteklenmektedir.

Geldiğimiz süreçte Ar-Ge ekosisteminin gelişmişliği giderek artmış, Ar-Ge kültürü önemli ölçüde gelişmiştir. Artık Ar-Ge ürünlerinin önemli bir bölümü ticarileşmekte ve yurtdışına ihraç edilmektedir. Teknoparklar ile Ar-Ge ve tasarım merkezlerindeki bu başarıların artık bir kültür haline geldiği Ar-Ge ve tasarım merkezi sayılarının giderek artması ve Ar-Ge ekosisteminin ulaşmış olduğu gelişmişlik birlikte değerlendirildiğinde faaliyet denetimlerinin uzatılması bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bununla birlikte, mevcut Teknoloji Geliştirme Bölgeleri proje değerlendirme süreçlerinin Ar-Ge ve tasarım merkezleri için de yürütülmesi ve Bakanlık tarafından yapılacak denetimlerin daha nitelikli hale gelmesi hedeflenmektedir.

Teklifle destek, teşvik ve muafiyetlerin süresinin uzatılarak; üreten, istihdam oluşturan, üretim yapısında yüksek teknolojiye dayalı yüksek katma değerli ürünlerin payının artırılacağı, insan gücünün niteliğinin geliştirileceği, Ar-Ge ve yüksek teknoloji yatırımlarına büyük destekler vererek teknoloji tüketen değil teknoloji üreten bir ülke olunması hedeflenmektedir.

İş bu Teklifle ulaşılmaya hedeflenen amaçlardan bir diğeri de, yatırım ortamının iyileştirilmesidir. Yatırım ortamının iyileştirilmesi sadece ülkede faaliyet gösteren şirketler ve yatırımcılar için değil toplumun geneli için son derece önemlidir. Çünkü iyi bir yatırım ortamı ekonomik büyümenin ve yoksulluğun azaltılmasında son derece önemli olan özel sektör yatırımlarının artmasını sağlayarak üretimin, verimliliğin, istihdamın, teknolojik ilerlemenin gelişimini desteklemekte ve genel refah seviyesinin yükselmesine katkı sağlamaktadır.

Uluslararası endeksler yatırım yapacak olan kişi ve kuruluşların yatırım yeri tercihlerini belirlemelerinde kolaylaştırıcı olmaktadır. Bu endekslerde ülkelerin iş yapma kolaylığı ve dolayısıyla sahip olduğu yatırım ortamının uygunluğu bakımından şirket kuruluşu ve vergi politikaları gibi alanlarda yatırımcıların korunması, şeffaflık, süre ve maliyetler ile ilgili yapılan düzenlemeler değerlendirilmektedir.

Uluslararası doğrudan yatırımların küresel hareketliliği ülkelerin iş yapma kolaylığı ile yakından ilgilidir. Buna göre diğer ülkelere göre nispi anlamda daha avantajlı olduğu düşünülen, iş yapma kolaylığı daha fazla olan ülkelere daha fazla doğrudan yabancı sermaye girişi olmaktadır. Burada endekslerin geliştirilmesindeki amaç; iş yapma kolaylığı göstergelerini bir araya getirerek dünyanın iş yapma haritasını ortaya koyup, yatırım ortamının uygunluk seviyesine göre yatırımcıların karar vermesine ve yatırım için tercihlerin belirlenmesine yardımcı olmaktır.

İş yapma maliyetlerinin düşmesi, zaman tasarrufu, risklerin ve belirsizliklerin azalması ile piyasalardaki rekabetin artıp işletmelerin davranış biçimlerinin değişmesi beklenmektedir. Bu hedefler çerçevesinde hazırlanan çeşitli reformlar ile iş yapma faaliyetlerine engel oluşturan yasal düzenlemeler ve idari işlemler süreç içerisinde değişmekte veya kaldırılmaktadır. Uluslararası piyasaya daha entegre hale gelme gayesi ile ülke ekonomik planlarını destekleyici şekilde gerçekleştirilen reformlar yatırım ortamını daha yatırım yapılabilir hale getirerek, uluslararası doğrudan yatırımları artırmayı hedeflemektedir. Bu durumda büyümeyi hızlandırıp, istihdama olumlu etkide bulunmaktadır.

Ülkemizde yatırım ortamının iyileştirilmesi çalışmalarına büyük önem verilmektedir. Ülkemizde yatırım ortamını iyileştirme çalışmaları, 2001 yılından bu yana Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) bünyesinde yürütülmektedir. YOİKK'in kurulmasındaki amaç kamu-özel sektör işbirliği çerçevesinde; Türkiye'deki yatırımlarla ilgili düzenlemeleri rasyonel hale getirmek, yatırım ortamının uluslararası rekabet gücünü artıracak gerekli düzenlemeleri tespit ederek politika önerileri geliştirmek, işletme dönemi de dâhil olmak üzere yatırımın her safhasında ulusal ve uluslararası yatırımcıların karşılaştığı yapısal, yasal, idari ve bürokratik sorunları belirleyerek bunlara çözüm üretmektir.

Bu bağlamda, Teklifle Türkiye'deki iş yapma kolaylığının artırılması amaçlanmış olup, hem ülkemizde bulunan veya gelecek olan uluslararası doğrudan yatırımların, hem de yerli firmalarımızın bürokratik süreçlerde ve süreç maliyetlerinde daha etkin ve hızlı yol almaları hedeflenmiştir. Bu vesileyle bu Teklifin ülkenin yatırım ortamını olumlu yönde etkileyerek ekonomimizin gelişimine katkı vermesi beklenmektedir.

Teklif kapsamında imza sirkülerinin kamu kurumları tarafından talep edilmemesi ve bunun yerine MERSİS kayıtlarının esas alınması, imza sirkülerinin talep edilmesinin özel kanunlarda düzenlendiği üç uygulamaya son verilmesi, taşınır rehni uygulamasının finansmana erişimde daha etkin bir araç olarak kullanımı için düzenlenmesi, elektronik ortamda şirket kuruluşuna ilişkin mevzuat altyapısının oluşturulması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan Teklifte; 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununda değişiklikler yapılarak; elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının nitelikli elektronik sertifika verdiği kişilerin kimlik bilgilerini Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı vasıtasıyla uzaktan güvenilir biçimde tespit etmesi halinde, nitelikli sertifikayı kimlik kartına yükleyebileceği düzenlenmekte, elektronik mühür ve elektronik mühür sahibi tanımlanmakta, elektronik mühürün işlevi ve niteliği hükme bağlanmakta, internet sitesi kimlik doğrulama sertifikası ve bu sertifikaların usul ve esasları düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 106 ncı maddesi ile 16/8/1983 tarihli ve 77 sayılı Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Kurulmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlükten kaldırılmış olması ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun amacına dayanak teşkil edecek çok sayıda ulusal belirleyici doküman bulunması nedeniyle, madde ile; 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun 1 inci maddesinde değişiklik yapılarak, ilgili ibare madde metninden çıkarılmaktadır.

Madde 2- Madde ile; 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Fıkranın (a) bendinde yapılan değişiklikle; bakanlıkların yeniden yapılanması kapsamında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının adının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak değişmesi nedeniyle Bakanlık ismi revize edilmektedir.

Teklifin 4 üncü maddesi ile; bölge alanı dışında da kuluçka merkezi kurulmasına imkân tanıyan düzenleme yapıldığından dolayı fıkranın (s) bendinde yapılan değişiklikle kuluçka merkezi tanımı revize edilmektedir.

Kanunun mevcut halinde temel bilimler tanımı yalnızca fizik, kimya, biyoloji ve matematik bölümleri olarak belirtilmekle birlikte bu bölümler günümüz ihtiyaçlarına yönelik olarak isim ve içerik değiştirebilmekte ve benzeri yeni alanlar eklenebilmektedir. Bu nedenle söz konusu dinamik yapıya uyum sağlamak, olası karışıklıkların önüne geçmek ve destek kapsamını benzer alanlarda genişletebilmek adına fıkranın (ee) bendinde yapılan değişiklikle tanım revize edilmektedir.

Ayrıca madde ile; kuluçka merkezlerinde yer alabilecek girişimcilerin niteliklerinin sağlıklı bir şekilde belirlenmesi amaçlanmakta ve Kuluçka Girişimcisi, AR-GE Binası, Atölye, Stajyer tanımları Kanuna eklenmektedir.

Madde 3- Madde ile; 4691 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yapılan değişiklikle; Değerlendirme Kurul toplantılarına Genel Müdür dışında yöneticilerin de başkanlık edebilmeleri temin edilmekte ve bakanlıkların yeniden yapılanması kapsamında Maliye Bakanlığının adının Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak değişmesi nedeniyle Bakanlık ismi revize edilmekte, Kalkınma Bakanlığının ilga edilmesinden dolayı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ibaresi madde metnine derç edilmektedir. Ayrıca, niteliğe daha fazla katkı verebileceği değerlendirilerek, Değerlendirme Kurulunda teknoloji konusunda faaliyet gösteren kurum kuruluş sayısı artırılmaktadır.

Maddenin, ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yapılan değişiklikle; Kanunda ilan edilen Bölgenin iptal edilme yetkisinin, yetki ve usulde paralellik ilkesi doğrultusunda Cumhurbaşkanına verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 4- Madde ile; 4691 sayılı Kanununun 5 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddeye dördüncü fıkradan sonra gelmek üzere eklenen fıkraya ile; Bölge ilanından sonra kurulacak yönetici şirketin bu kanunun amacına ve kanunda belirtilen yükümlülüklerine uygun faaliyet göstermesini temin etmek için esas sözleşmesi ile bu sözleşmede yapacağı değişikliklerin izlenebilmesi amacıyla Bakanlık izni şartı getirilmektedir.

Dünyada teknoloji girişimciliğinin geldiği noktada üniversitelere yakın bölgelerde gerçekleştirilen üniversite-sanayi iş birliğinin yanında şehir merkezlerinde yer alan ortak çalışma alanlarında, kuluçka merkezlerinde, girişimciler etkileşim halinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Maddeye mevcut yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen ilk fıkrayla, Ar-Ge ve yenilik ekosisteminin önemli aktörlerinden olan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yönetici şirketlerinin bünyelerinde yer alan kuluçka merkezlerinin; Bakanlıkça belirlenecek şartlar çerçevesinde, bölge alanları dışında, ihtiyaç duyulan diğer alanlarda oluşturularak, bu merkezlerde girişimcilerin destek, teşvik ve muafiyetlerden yararlandırılması amaçlanmaktadır. Eklenen diğer fıkraya ise; girişimcilerin ilgili idarelerden alması gereken iş yeri açma ve çalışma ruhsatının Bakanlık il müdürlükleri marifetiyle verilmesi ve böylelikle önemli bir kolaylık sağlanması hedeflenmektedir.

Maddenin mevcut dokuzuncu fıkrasına eklenen cümleler ile; Kanunda, bölge alanı ilan edildikten sonra faaliyete geçen bölgenin, faaliyetlerinin sona ermesi halinde takip edilecek sürece dair bir hüküm bulunmaması nedeniyle, bu durumlarda oluşabilecek boşluğun giderilmesi hedeflenmektedir.

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alma şartlarının başında Ar-Ge faaliyetlerinde bulunulması ve gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin bilgi ve belgelerin sunulması gelmektedir. Bu yükümlülükleri yerine getirmeyen girişimcilerin Bölgeden tahliyesine ilişkin işlemleri sağlamak amacıyla maddeye mevcut onbirinci fıkradan sonra gelmek üzere bir fıkraya eklenmektedir.

Madde 5- Madde ile; 4691 sayılı Kanununun 8 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Teknoparkların altyapı, idare binası ve kuluçka merkezi inşaatlarına yardım amacıyla destek verilmektedir. Ancak ülkemiz Ar-Ge ekosisteminin gelişmesiyle birlikte teknoparklarda yeni ihtiyaçlar ortaya çıkmıştır. Teknoparklarda Ar-Ge'si yapılan ürünlerin atölyelerde prototiplerinin yapılması için atölye binası ile bu atölyelerde kullanılacak makine, ekipman ve yazılımların da Bakanlıkça desteklenmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, teknoparklara yapılaşma için verilen desteğin yanı sıra Ar-Ge binası, atölye ve buralarda yer alacak makine, ekipman ve yazılımlara yönelik desteklerin verilebilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yapılan değişiklikle; bakanlıkların yeniden yapılanması kapsamında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının adının “Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” olarak değişmesi nedeniyle Bakanlık ismi revize edilmektedir.

Yönetici şirketlerin temel görevi, Ar-Ge projesi yürütülmesi değil, girişimcilerin yürüttükleri Ar-Ge projelerine destek olunmasıdır. Teknoparklarda görevli personel girişimcilere kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofislerinde rehberlik etmekte ve girişimcilerin projelerinin başarıyla yürütmelerine destek olmaktadır. Bu amaçla dördüncü fıkranın üçüncü cümlesinde yapılan değişiklikle, desteklenecek program alanlarından mezunların Ar-Ge personeli statüsünde olmadan da yönetici şirketlerde istihdam edilebilmeleri ve böylece bu programlardan mezunların istihdamının artırılması amaçlanmaktadır.

Ülkemizde üniversite-sanayi işbirliğinin artırılması, akademik bilgi ile sanayi de yer alan bilginin ortaklaştırılarak yüksek katma değerli Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile bunlardan doğan çıktının artırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, maddeye eklenen ilgili fıkraya ile; Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan doktora öğrencisi Ar-Ge personel istihdam eden girişimcilerin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Yükseköğrenimlerine ve mesleki eğitimlerine devam eden öğrencilerin alanlarıyla ilgili sanayinin beklenti ve ihtiyaçlarını gözlemlemelerine ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda kendilerini geliştirmelerine imkân veren uygulama fırsatlarının artırılmasına yönelik olarak ülkemizdeki özel sektörün Ar-Ge, yenilik ve teknoloji altyapısını güçlendirecek insan kaynağı girdisinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda maddeye eklenen ilgili fıkra ile; Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan ve stajyer istihdam eden firmalara destek verilmesi için ilgili değişiklik yapılmaktadır.

Madde 6- Madde ile; 4691 sayılı Kanuna ek madde eklenmektedir. Ülkemizdeki Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek amacıyla özel sektörün ayıracağı kaynaklarla sermayeye dayalı mekanizmaların kurulması ve güçlendirilmesi için söz konusu düzenleme yapılmaktadır.

Madde 7- Madde ile; 4691 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle; Kanunda yer alan teşviklerin süresi uzatılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yapılan değişiklikle, Bakanlıkların yeniden yapılanması kapsamında Maliye Bakanlığının adının “Hazine ve Maliye Bakanlığı”, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının adının ise “Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” olarak değişmesi nedeniyle Bakanlık isimleri revize edilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yapılan değişiklikle, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan girişimcilerin üzerindeki istihdam yükünün azaltılması amaçlanmaktadır. Eklenen ibare ile, gelir vergisi stopaj desteğinin işveren lehine uygulanması gerektiği hususu netleştirilmektedir.

Üçüncü fıkraya eklenen cümle ile; Kanun kapsamında destek, teşvik, muafiyetlerden yararlanan destek personeli sayısının belli bir ölçeğin altındaki girişimciler için artırılması ve böylece girişimcilerin ve Ar-Ge süreçlerinin bütüncül bir yaklaşımla desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasının mevcut altıncı cümlesinde yapılan değişiklikle; Bölgede yer alan işletmelerde çalışan ve yüksek lisans veya doktora yapan AR-GE ve tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere Bölge dışında geçirdiği sürelerle ilişkin ücretlerinin gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilebilmesi için bölgede yer alan işletmelerde en az 1 yıl çalışmaları şartı, desteğin etkinliğini ve yaygın etkisini kısıtladığından dolayı “en az bir yıl süreyle” ibaresi madde metninden çıkarılmaktadır.

Ayrıca fıkraya mevcut altıncı cümleden sonra eklenen cümleler ile; esnek çalışma saatlerine uyumlu olarak Bölgede yer alan işletmelerde çalışan personellerin faaliyetlerinin bir kısmını Bölge dışında da yürütmesi ve Kanunla sağlanan destek ve muafiyetlerden aynı şekilde faydalanması amaçlanmaktadır.

Madde 8- Madde ile; 4691 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Yapılan değişikliklerle; Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki Ar-Ge ve yenilik ekosisteminin güçlendirilmesi için gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından Bölgelerde faaliyette bulunanlara sağlanan sermaye desteklerinin kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılması uygulamasının geçerlik süresinin uzatılması ve Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan işletmelere sermaye desteğinde bulunabilecek potansiyel yatırımcılar ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri girişimcilerinin bu kapsamdaki işbirliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, 500.000 TL’lik tutar günün şartlarına göre revize edilmekte ve sağlanan sermaye desteklerinin beklenen etkiyi doğurabilmesini teminen bu tutarların belirli bir süre ilgili şirketlerde kalması hedeflenmektedir.

Madde 9- Madde ile, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 54 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, şikayet ve itirazın şikayet başvurularının elektronik ortamda yapılabilmesi ve başvurularda işlem kolaylığı sağlamak üzere usul ve esaslar belirlenmesi konusunda Kamu İhale Kurumuna yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10- Madde ile, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 10 uncu maddesine fıkra eklenmektedir. Düzenlemeyle, elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının, nitelikli elektronik sertifika verdiği kişilerin kimlik bilgilerini Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı vasıtasıyla uzaktan güvenilir bir biçimde tespit etmesi halinde, nitelikli sertifikayı kimlik kartına yükleyebileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 11- Madde ile, Teklifte ihdas edilmesi öngörülen maddeler nazara alınarak 5070 sayılı Kanunun 20 nci maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Madde 12- Madde ile, 5070 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, Kanunun 8 inci maddesinin dört ve beşinci fıkraları ile 15 inci maddesinin elektronik sertifika hizmet sağlama faaliyeti yerine getiren kamu kurum ve kuruluşları hakkında uygulanmayacağına ilişkin hüküm maddeden çıkarılmaktadır.

Madde 13- Madde ile, 5070 sayılı Kanuna “elektronik mühürle” ilgili yeni bir madde eklenmektedir. Bilişim teknolojilerindeki değişim ve gelişime bağlı olarak Kanunun kapsamına elektronik mühür dahil edilmektedir. Bu kapsamda; elektronik mühür ve elektronik mühür sahibi tanımlanmakta, elektronik mührün işlevi ve niteliği hükme bağlanmakta ve elektronik mührün usul ve esasları düzenlenmektedir.

Hükümde, elektronik mührün hukuki niteliği de açıklığa kavuşturulmaktadır. Buna göre elektronik mühür, resmi mühür ile resmi olmayan fiziki mühür aynı hukuki nitelikte olacak ve elektronik mühür, fiziki olarak kullanılan mühür ile aynı hukuki sonucu doğuracaktır.

Ayrıca elektronik mühür oluşturma verilerinin izinsiz kullanımı suç haline getirilmekte ve elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının elektronik mühürle ilgili yükümlülüklerine aykırı hareket etmesi halinde Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen idari para cezalarının uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. Ancak Kanunun elektronik sertifikada sahteciliğe ilişkin 17 nci maddesi ile tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine ilişkin 19 uncu maddesi elektronik mühür sertifikaları bakımından da uygulanacağından, bu maddeler yönünden ayrıca düzenleme yapılmasına gerek görülmemektedir.

Madde 14- Madde ile, 5070 sayılı Kanuna “internet sitesi kimlik doğrulama sertifikası ve diğer elektronik sertifikalarla” ilgili yeni bir madde eklenmektedir. Bilişim teknolojilerindeki değişim ve gelişime bağlı olarak Kanunun kapsamına bu sertifikalar da dahil edilmektedir. Bu kapsamda; internet sitesi kimlik doğrulama sertifikası ve diğer elektronik sertifikalar tanımlanmakta ve bu sertifikaların usul ve esasları düzenlenmektedir. Ayrıca elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının elektronik sertifikalarla ilgili yükümlülüklerine aykırı hareket etmesi halinde Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen idari para cezalarının uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 15- 5147 sayılı Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanun ile entegre devre topografyalarının tescili ve hak sahiplerinin haklarının korunması düzenlenmiş ve bu hakların tescil edilmesi ve sicil işlemlerinin yapılması görev ve yetkisi de Türk Patent ve Marka Kurumuna verilmiştir. Kurum tarafından sunulan sınai mülkiyet hakları ile ilgili sicil hizmetleri 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren tamamen e-devlet kapısı üzerinden yürütülmekte olup, bürokrasinin azaltılmasına yönelik çalışmalar kapsamında entegre devre topografyası tescil başvuruları kapsamında imza sirküleri talep edilmesinin uygulamaya dönük bir fayda sağlamadığı, gereksiz evrak yükü oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede madde ile, tüzel kişi tescil başvurularında imza sirküleri talep edilmesi uygulaması kaldırılmaktadır.

Madde 16- Bir ticari işletmenin ticaret siciline tescilinde ilgiliye verilen onaylı sicil tasdiknamesinde işletmeyi temsile yetkili olanlara ilişkin bilgiler yer almaktadır. Diğer taraftan işletmeyi temsile yetkili olanlarda sonradan değişiklik meydana gelmesi halinde, ticaret sicili müdürlüğünce söz konusu değişikliğin tescili ile birlikte, ilgililerin talebine bakılmaksızın sicil tasdiknamesi, önceden verilen tasdikname geri alınmak suretiyle yeniden düzenlenerek ilgiliye verilmektedir.

5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 81 inci maddesinin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, tüzel kişi taciri temsile yetkili olanlardan ayrıca imza sirküsü alınmaksızın, ellerinde mevcut bulunan ve tüzel kişi taciri temsile yetkili şahısları gösterir sicil tasdiknamesi ile oda, borsa, Birlik ile şubelerinin seçimlerine katılabilme imkanı getirilmektedir.

Madde 17- Madde ile; 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında düzenleme yapılarak temel bilimler tanımı revize edilmektedir. Kanunun mevcut halinde destek alanı yalnızca temel bilimler tanımı olan fizik, kimya, biyoloji ve matematik bölümleri olarak belirtilmektedir. Bununla birlikte günümüz ihtiyaçlarına yönelik olarak desteklenmesi düşünülen yeni alanlar doğabilmektedir. Bu nedenle söz konusu dinamik yapıya uyum sağlamak, olası karışıklıkların önüne geçmek ve destek kapsamını temel bilimler dışında da bazı alanları ilave ederek genişletebilmek adına söz konusu düzenleme yapılmaktadır.

Madde 18- Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde Ar-Ge ve tasarım personeli istihdamı üzerindeki yükün azaltılması amaçlanmaktadır. 5746 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yapılan değişiklik ile, gelir vergisi stopaj desteğinin işveren lehine uygulanması gerektiği hususu netleştirilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasının dördüncü cümlesinde yapılan değişiklikle; Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde çalışan ve yüksek lisans veya doktora yapan Ar-Ge ve tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere bu merkezler dışında geçirdiği sürelerle ilişkin ücretlerinin gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilebilmesi için söz konusu merkezlerde en az 1 yıl çalışmaları şartı, desteğin etkinliğini ve yaygın etkisini kısıtladığından dolayı "en az bir yıl süreyle" ibaresi madde metninden çıkarılmaktadır. Fıkraya eklenen cümleler ile; doktoralı Ar-Ge ve tasarım merkezi personelinin üniversitelerde ders vermeleri, böylece akademik bilgi ile sanayideki bilginin etkileşiminin artırılması, görece büyük ve kurumsal firmalardaki bilgi ve tecrübenin Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki (TGB) girişimcilere mentörlük yapılarak aktarılması amacıyla dışarıda geçirilen sürelerin destek kapsamına alınması sağlanmaktadır. Esnek çalışma saatlerine ve şartlarına uyumlu olarak merkezlerde çalışan personelin faaliyetlerin bir kısmını merkez dışında da yürütmesi ve Kanunla sağlanan destek ve muafiyetlerden aynı şekilde faydalanması amaçlanmaktadır.

Maddenin onuncu fıkrasında yapılan değişiklikle; temel bilimler tanımında yapılan değişiklik doğrultusunda teknik düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin onikinci fıkrasında yapılan değişiklik ile; sağlanan destek, tescil giderleri ile sınırlı iken kapsam genişletilerek desteğin etkisinin artırılması amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen, onüçüncü fıkra ile; Ülkemizdeki Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek amacıyla var olan hibe mekanizmasının yanı sıra bu ekosistemin en önemli etkenlerinden biri olan sermaye fonlarının Bakanlık tarafından aktarılacak ödenekle kurulması ve güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu düzenleme ile kamu kaynaklı girişim sermayesi fonlarının doğrudan ya da alt fonlar aracılığı ile yine teknoloji girişimcilerine sermaye olarak aktarılması durumunda özel sektörün de sermaye aktarımının teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen onördüncü fıkra ise; Ülkemizdeki Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek amacıyla özel sektörün ayıracağı kaynaklarla sermayeye dayalı mekanizmaların kurulması ve güçlendirilmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 19-Madde ile; 5746 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik; Ar-Ge ve Tasarım Merkezi sayılarının giderek artması ve Ar-Ge ekosisteminin ulaşılmış olduğu gelişmişlik sebebiyle, 2 yıllık sürenin 1 yıl daha uzatılması amaçlanmaktadır.

Maddenin sekizinci fıkrasında yapılan değişiklik; bakanlıkların yeniden yapılanması kapsamında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının adının “Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” olarak değişmesi nedeniyle Bakanlık ismi revize edilmekte, ayrıca mevcut Teknoloji Geliştirme Bölgeleri proje değerlendirme süreçlerinin Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri için de yürütülmesi ve Bakanlık tarafından yapılacak denetimlerin daha nitelikli hale gelmesi amacıyla metin revize edilmektedir.

Madde 20- Madde ile; 5746 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, Kanun kapsamında yer alan teşviklerin süresinin uzatılması amaçlanmaktadır.

Madde 21- Madde ile; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik; gerçek kişi tacir ile tüzel kişi tacir adına imzaya yetkili olanların imzalarının, kamu kurum ve kuruluşlarınca tutulan veri tabanlarında bulunması halinde, tescil talebi doğrultusunda ilgili veri tabanından temin edilerek merkezi ortak veri tabanındaki ticaret sicili dosyasına aktarılabilmesi ve ticari işletme ile ticaret şirketlerinin kuruluşu ve yetkili değişikliği tescilli işlemlerinin daha az belge ve maliyetle yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Söz konusu veri tabanını tutan kurum ve kuruluşlar, imza beyanının sağladığı hukuki ve ekonomik güvenlik fonksiyonun devamı için veri tabanlarında bulunan imzaları 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında ticaret sicili müdürlükleri ile paylaşmakla yükümlü kılınmıştır.

Veri tabanında bulunan imzaların elektronik ortamda temin edilebilmesi ile ticaret sicili müdürlüğünde huzurda imza beyanında bulunma zorunluluğu ortadan kalkacağından, uygulamanın bir sonucu olarak ticaret sicili işlemleri tamamen elektronik ortamda yerine getirilebilecektir.

Diğer taraftan, veri tabanında imzası bulunmayan şahısların imza beyanlarının ticaret sicili müdürlüğüne verilmesinin usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasların belirlenmesi hususunda Ticaret Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 22- Sermaye şirketlerini temsile yetkili olanlar ve bunların temsil şekilleri MERSİS (Merkezi Sicil Kayıt Sistemi) ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi üzerinden elektronik ortamda görülebilmektedir. Diğer taraftan, pek çok kurum ve kuruluş şirket tarafından başvuru yapıldığında, başvuruda bulunan şahsın temsil şeklini kontrol ederek hukuki işlem güvenliğini tesis etmek amacıyla, şirketin imza sirküsü gibi aslında mevzuatımızda bulunmayan ancak zaman içerisinde uygulamada ortaya çıkan ilave belge istemektedir. Bu tür belgeler düzenlendiği gün şirketi temsile yetkililer dikkate alınarak oluşturulmaktadır. Ticaret sicili kayıtları anlık olarak MERSİS’e işlendiğinden ve elektronik ortamda anlık olarak görüntülenebildiğinden esasında imza sirküsü gibi belgeler tek başına hukuki işlem güvenliğini sağlamaya yetmemektedir. Kaldı ki, tescil ve ilan olunan bir olgu ile ilgili olarak, üçüncü kişiler imza sirküsüne güvenerek işlem yapmış olsa dahi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, üçüncü kişilerin kendilerine karşı sonuç doğurmaya başlayan ticaret sicili kayıtlarını bilmediklerine ilişkin iddiaları dinlenmeyeceğinden mağduriyet yaşamaları da kaçınılmaz olmaktadır. Ayrıca benzer belgelere ihtiyaç duyulması tacirin hem zaman hem de mali açıdan ilave yükümlülüklereden neden olmaktadır.

Bu minvalde, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 373 üncü maddesine eklenen üçüncü fıkraya ile; ticaret siciline tescil olunan temsile yetkili kişiler ile bunların temsil şekilleri hakkında kamu kurum ve kuruluşlarınca ticaret sicili müdürlüklerince düzenlenen belge ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanlar dışında ilave belge aranmaması hususunda düzenleme yapılarak hukuki işlem güvenliğinin sağlanması ve tacirler bakımından ilave işlem ve maliyet doğuran uygulamanın sonlandırılması amaçlanmaktadır.

Madde 23- Madde ile, 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle; işletmenin tamamı üzerinde rehin kurulmadan işletmenin belirli bir taşınır varlık grubunun bütünü üzerinde rehin kurulmasına imkân tanınması amaçlanmaktadır.

Madde 24- Yürürlük maddesidir.

Madde 25-Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

12/10/2020

Esas No: 2/3112

Karar No: 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Samsun Milletvekili Fuat KÖKTAŞ ve 48 Milletvekili tarafından 30/09/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 01/10/2020 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/3112 esas numaralı “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 06/10/2020 tarihinde yaptığı 9’uncu Birleşiminde Samsun Milletvekili Fuat KÖKTAŞ ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Türk Patent ve Marka Kurumu, Gelir İdaresi Başkanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türk Sanayici ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD), Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED) ile Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği (ASKON) temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, emek yoğun ekonomiden, bilgi ve teknoloji yoğun ekonomiye geçişin en önemli parametrelerinden biri olup bu bölgeler, ülkelerin araştırma geliştirme (Ar-Ge), teknoloji ve patent üretim merkezleri olarak da tanımlanabilir. Diğer bir ifade ile teknoparklar, üniversiteler/araştırma kurumları ve sanayi kuruluşlarının aynı ortam içerisinde araştırma, geliştirme ve inovasyon çalışmalarını sürdürdükleri; birbirleri arasında bilgi ve teknoloji transferi gerçekleştirdikleri; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği organize araştırma ve iş geliştirme ekosistemleridir.

2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile yasal altyapıya kavuşan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri; üniversiteleri, araştırmacıları ve iş dünyasını bir araya getirmek suretiyle teknoloji üretimi ve ürünlerin ticarileşmesine olanak vermektedir. Adı geçen kanun ile 2001 yılından günümüze kadar geçen sürede toplam 85 adet Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmuş ve bunların 71’i çalışmalarını sürdürmekte olup diğerleri ise yapılaşmalarını tamamlama aşamasındadır.

Ağustos 2020 itibarıyla; faaliyette olan teknokentlerde Ar-Ge çalışmalarını yürüten firmaların sayısı 5.920’ye ulaşmış ve adı geçen merkezlerde istihdam edilen personel sayısı da 60.757 kişiye ulaşmıştır. Söz konusu bölgelerde tamamlanan Ar-Ge projesi sayısı 36.963, yürütülen Ar-Ge projesi 10.208 adet olup bu merkezlerde toplam 317 yabancı/yabancı ortaklı firma yer almaktadır. Adı geçen bölgelerde faaliyette bulunan firmalar tarafından tescil ettirilen patent sayısı 1.201 ve başvuru süreci devam eden patent sayısı ise 2.734’tür.

16/2/2016 tarihli ve 6676 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ülkemizin Ar-Ge ekosistemine önemli katkı sağlayan düzenlemeler yapılmış ve söz konusu düzenlemelerin uygulanması akabinde sahadan alınan geribildirimler, teknolojik gelişim ve dönüşüm ile ortaya çıkan ihtiyaçlar dikkate alınarak işbu Teklifte ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Ar-Ge insan kaynağı kapasitesini artırma, teknoloji ve yenilikçi şirketlerin ortaya çıkışını ve gelişimini destekleme, üniversite-sanayi işbirliğini geliştirme ve kurumsallaştırma ile Ar-Ge ve yenilik ekosistemini güçlendirme amaçlanmaktadır.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile oluşturulan yapılar birbirini tamamlayan bir ekosistem oluşturmuş olup ülkemizin sahip olduğu Ar-Ge ve yenilik ekosisteminin daha da geliştirilmesi için her iki Kanunun birbirini tamamlaması ve desteklenmesi suretiyle belirli bir noktaya ulaşan teknoloji yoğun çalışmaların katma değeri çok daha yüksek ürünlere dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

Dünyada teknoloji girişimciliğinin geldiği noktada üniversitelere yakın bölgelerde gerçekleştirilen üniversite-sanayi işbirliğinin yanında şehir merkezlerinde yer alan ortak çalışma alanlarında, kuluçka merkezlerinde, girişimciler etkileşim halinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Teklif ile Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmasına karar veren değerlendirme kurulunda teknoloji konusunda faaliyet gösteren yetkin kurum/kuruluş sayısı artırılmakta ve farklı ülke uygulamaları göz önüne alınarak; ülkemizdeki Ar-Ge yenilik ekosisteminin önemli aktörleri arasında yer alan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yönetici şirketlerinin, bünyelerinde yer alan kuluçka merkezlerini Bakanlıkça belirlenecek şartlar çerçevesinde bölge dışında da açabilmelerine imkân tanınmakta ve bu şartlar çerçevesinde girişimcilerin destek, teşvik ve muafiyetlerden yararlandırılması amaçlanmaktadır. Girişimcilere sunulacak desteklerin yanı sıra ilgili idarelerden alınması gereken iş yeri açma ve çalışma ruhsatının da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İl Müdürlükleri aracılığıyla verilmesine yönelik düzenleme ile girişimcilere önemli bir kolaylık getirilmektedir.

Kanun değişikliği ile ülkemizdeki Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek amacıyla var olan devlet desteklerinin yanı sıra bu ekosistemin en önemli etkenlerinden biri olan sermaye fonlarının özel sektörün ayıracağı kaynaklarla kurulması ve güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Teknoparklarda faaliyette bulunan firmaların üniversite-sanayi işbirliği ile geliştirdikleri projelerin hayata geçirilmesi, projelerde ortaya çıkan ürünlerin prototipinin oluşturulması, testlerinin yapılması amacıyla bölge yönetici şirketlerine altyapı, idare binası ve kuluçka merkezi için yardım amaçlı verilen desteklere ilaveten Ar-Ge binası, atölye ve buralarda yer alacak ekipmanlara yönelik desteklerde verilebilecektir. Ar-Ge ve yenilik ekosisteminin güçlendirilmesi, üniversite-sanayi işbirliğinin artırılması, yüksek katma değerli Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile bunlardan doğan çıktının artırılması kapsamında Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan doktora öğrencisi Ar-Ge personeli istihdam eden girişimcilerin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Temel görevi girişimcilerin yürüttükleri Ar-Ge projelerine destek olmak olan Teknopark yönetici şirketlerinde desteklenecek program mezunlarının Ar-Ge personeli statüsünde olmadan istihdam edilebilmeleri ve desteklenmeleri amaçlanmaktadır. Yükseköğrenimlerine ve mesleki eğitimlerine devam eden öğrencilerin alanlarıyla ilgili sanayinin beklenti ve gereksinimlerini gözlemlemelerine ve bu gereksinimler doğrultusunda kendilerini geliştirmelerine olanak veren uygulama fırsatlarının artırılmasına yönelik olarak özel sektörün Ar-Ge, yenilik ve teknoloji altyapısını güçlendirecek insan kaynağı girdisinin desteklenmesi için Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan firmalara nakdi destek verilmesi hedeflenmektedir.

2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerini kendi bünyesinde yapmak isteyen özel sektör firmalarına “Ar-Ge Merkezi Belgesi” verilmektedir. Bu Kanunda 6676 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, tasarım faaliyetleri de destek kapsamına alınmış ve tasarım faaliyetlerini kendi bünyesinde yapmak isteyen özel sektör firmalarına “Tasarım Merkezi Belgesi” verilmeye başlanmış olup vergi indirimi, sigorta primi desteği, gelir vergisi stopajı desteği ve damga vergisi istisnası bu belgelere sahip firmalara sağlanan desteklerden bazılarıdır.

Doktoralı Ar-Ge ve tasarım merkezi personelinin üniversitelerde ders vermeleri, böylece akademik bilgi ile sanayideki bilginin etkileşiminin artırılması, görece büyük ve kurumsal firmalardaki bilgi ve tecrübenin Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki girişimcilere danışmanlık yapılarak aktarılması sanayi ve üniversite arasındaki işbirliğini güçlendirecektir. Bu işbirliğinin özendirilmesi amacıyla Ar-Ge ve tasarım merkezi dışında geçirilen sürelerin destek kapsamına alınması sağlanmaktadır. Ayrıca, öngörülen düzenlemeler ile Ar-Ge ve tasarım personelinin daha esnek çalışmasına olanak sağlanmakta, nitelikli insan kaynağı ve bilgi birikiminin geliştirilmesi ve ülkemizin teknoloji alanında çekim merkezi haline gelmesi için yüksek lisans ve doktora eğitimi desteklenmektedir.

Geldiğimiz süreçte Ar-Ge ekosisteminin gelişmişliği giderek artmış, Ar-Ge ürünlerinin önemli bir bölümü ticarileşerek yurtdışına ihraç edilmektedir. Teknoparklar ile Ar-Ge ve tasarım merkezlerindeki bu başarıların artık bir kültür haline geldiği, Ar-Ge ve tasarım merkezi sayılarının giderek artması ve Ar-Ge ekosisteminin ulaşılmış olduğu gelişmişlik birlikte değerlendirildiğinde faaliyet denetimlerinin uzatılması bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bununla birlikte, mevcut Teknoloji Geliştirme Bölgeleri proje değerlendirme süreçlerinin Ar-Ge ve tasarım merkezleri için de yürütülmesi ve Bakanlık tarafından yapılacak denetimlerin daha nitelikli hale gelmesi hedeflenmektedir.

Teklifle destek, teşvik ve muafiyetlerin süresinin uzatılarak; yüksek teknolojiye dayalı katma değeri yüksek ürünlerin payının arttığı, üreten, istihdam oluşturan ve insan gücünün niteliğinin arttığı bir ülke olma hedeflenmektedir.

Yatırım ortamının iyileştirilmesi sadece ülkede faaliyet gösteren şirketler ve yatırımcılar için değil toplumun geneli için son derece önemli olup Teklif ile ulaşılması hedeflenen amaçlardan bir diğeridir. Çünkü iyi bir yatırım ortamı ekonomik büyümenin ve yoksulluğun azaltılmasında son derece önemli olan özel sektör yatırımlarının artmasını sağlayarak üretimin, verimliliğin, istihdamın, teknolojik ilerlemenin gelişimini desteklemekte ve genel refah seviyesinin yükselmesine katkı sağlamaktadır.

Uluslararası endeksler yatırım yapacak olan kişi ve kuruluşların yatırım yeri tercihlerini belirlemelerinde kolaylaştırıcı olmaktadır. Bu endekslerde ülkelerin iş yapma kolaylığı ve dolayısıyla sahip olduğu yatırım ortamının uygunluğu bakımından şirket kuruluşu ve vergi politikaları gibi alanlarda yatırımcıların korunması, şeffaflık, süre ve maliyetler ile ilgili yapılan düzenlemeler değerlendirilmektedir. Uluslararası doğrudan yatırımların küresel hareketliliği ülkelerin iş yapma kolaylığı ile yakından ilgili olup diğer ülkelere göre nispi anlamda, iş yapma kolaylığı daha fazla olan ülkelere daha fazla doğrudan yabancı sermaye girişi olmaktadır. Burada endekslerin geliştirilmesindeki amaç; iş yapma kolaylığı göstergelerini bir araya getirerek dünyanın iş yapma haritasını ortaya koyup, yatırım ortamının uygunluk seviyesine göre yatırımcıların karar vermesine ve yatırım için tercihlerin belirlenmesine yardımcı olmaktır.

İş yapma maliyetlerinin düşmesi, zaman tasarrufu, risklerin ve belirsizliklerin azalması ile piyasalardaki rekabetin artıp işletmelerin davranış biçimlerinin değişmesi beklenmektedir. Bu hedefler çerçevesinde hazırlanan çeşitli reformlar ile iş yapma faaliyetlerine engel oluşturan yasal düzenlemeler ve idari işlemler süreç içerisinde değişmekte veya kaldırılmaktadır. Uluslararası piyasalarla daha entegre hale gelme hedefi ile ülke ekonomik planlarını destekleyici şekilde gerçekleştirilen reformlar yatırım ortamını daha yatırım yapılabilir hale getirerek, uluslararası doğrudan yatırımları artırmayı hedeflemektedir. Bu durum da büyümeyi hızlandırıp, istihdama olumlu etkide bulunmaktadır.

Ülkemizde yatırım ortamının iyileştirilmesi çalışmalarına büyük önem verilmekte olup bu kapsamda yatırım ortamını iyileştirme çalışmaları, 2001 yılından bu yana Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) bünyesinde yürütülmektedir. YOİKK'in kurulmasındaki amaç

kamu-özel sektör işbirliği çerçevesinde; Türkiye’deki yatırımlarla ilgili düzenlemeleri rasyonel hale getirmek, yatırım ortamının uluslararası rekabet gücünü artıracak gerekli düzenlemeleri tespit ederek politika önerileri geliştirmek, işletme dönemi de dâhil olmak üzere yatırımın her safhasında ulusal ve uluslararası yatırımcıların karşılaştığı yapısal, yasal, idari ve bürokratik sorunları belirleyerek bunlara çözüm üretmektir.

Bu bağlamda, Teklifte Türkiye’deki iş yapma kolaylığının artırılması amaçlanmış olup, hem ülkemizde bulunan veya gelecek olan uluslararası doğrudan yatırımların, hem de yerli firmalarımızın bürokratik süreçlerde ve süreç maliyetlerinde daha etkin ve hızlı yol almaları hedeflenmiştir. Bu vesileyle bu Teklifin ülkenin yatırım ortamını olumlu yönde etkileyerek ekonomimizin gelişimine katkı vermesi beklenmektedir.

Teklif kapsamında imza sirkülerinin kamu kurumları tarafından talep edilmemesi ve bunun yerine MERSİS kayıtlarının esas alınması, imza sirkülerinin talep edilmesinin özel kanunlarda düzenlendiği üç uygulamaya son verilmesi, taşınır rehni uygulamasının finansmana erişimde daha etkin bir araç olarak kullanımı için düzenlenmesi, elektronik ortamda şirket kuruluşuna ilişkin mevzuat altyapısının oluşturulması amaçlanmaktadır.

Ayrıca Teklifte; 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununda değişiklikler yapılarak; elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının nitelikli elektronik sertifika verdiği kişilerin kimlik bilgilerini Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı vasıtasıyla uzaktan güvenilir biçimde tespit etmesi halinde, nitelikli sertifikayı kimlik kartına yükleyebileceği düzenlenmekte, elektronik mühür ve elektronik mühür sahibi tanımlanmakta, elektronik mühürün işlevi ve niteliği hükme bağlanmakta, internet sitesi kimlik doğrulama sertifikası ve bu sertifikaların usul ve esasları düzenlenmektedir.

2. Teklifin İçeriği

2/3112 esas numaralı Kanun Teklifi ile

➤ Cumhurbaşkanına teknoloji geliştirme bölge alanı ilanını iptal etme yetkisinin verilmesi ve bölge ile ilgili başvuruları değerlendiren Değerlendirme Kuruluna teknoloji konusunda faaliyet gösteren ilave bir kurumun daha temsilcisinin katılması,

➤ Teknoloji geliştirme bölge alanı dışında da kuluçka merkezi açılmasına Değerlendirme Kurulunun Kararı ve Bakanlık izni ile imkân tanınması,

➤ Teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirket esas sözleşmesi ile esas sözleşme değişikliklerinin yürürlüğe girebilmesi için Bakanlık izni aranması ve adı geçen bölgede yer alan firmalar için, işyeri açma ve çalışma ruhsatının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İl Müdürlüklerince verilmesi, bölgede faaliyet gösteren girişimcilerin projelerinin tamamlanmasından itibaren yeni bir proje sunmalarını ve bilgi ve belgeleri yönetici şirkete iletmemeleri durumunda sözleşmelerin fesh edilmiş sayılacağı,

➤ Teknoloji geliştirme bölgelerinde altyapı, idare binası ve kuluçka merkezi inşasının yanı sıra Ar-Ge binası, atölye ve buralarda yer alacak ekipman ve yazılımlara yönelik Bakanlıkça destek verilebilmesi ve adı geçen bölgelerde yer alan firmalara, istihdam ettikleri doktora öğrencisi Ar-Ge personeli için, iki yıl süreyle Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere destek verilebilmesi, buna ilaveten stajyerler içinde destek verilebilmesi,

➤ Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında yer alan kurumlar vergisi mükelleflerinin, 1/1/2022 tarihinden itibaren yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazanç tutarı 1 milyon TL’yi geçiyorsa mükellefler tarafından bu tutarın yüzde ikisinin pasifte geçici bir hesaba aktarılması ve geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye’de yerleşik girişim sermayesi fonu paylarının satın

alınması veya kuluçka merkezinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konularak kullanılması şartı getirilmektedir. Aksi takdirde istisna edilen tutarın %20'si vergi kapsamında değerlendirilecektir. Belirtilen bölgelerde faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu bölgedeki yazılım, tasarım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar 31/12/2023 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden istisna tutulmuş olup bu sürenin 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması,

➤ Bölgedeki şirketlere sermaye desteği sağlayan gelir vergisi ve kurumlar vergisi mükelleflerinin 1 milyon TL'ye kadar sağladıkları desteklerin bu şirketlerce ödenmesi gereken kurumlar vergisi kurum kazancından indirilmesi ve sağlanan desteğin en az 4 yıl boyunca ilgili şirkette kalması,

➤ Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinden teknoloji, teknolojik üretim ve yenilik faaliyetlerini desteklemek amacıyla girişim sermayesi fonlarına destek bütçesi aktarılması, bu fonlardan veya bu fonların yatırım yaptığı fonların yatırımlarından yararlanan şirketlere kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan desteğin kurum kazancında vergi hesaplamasında belli kısıtlar dahilinde indirim konusu yapılması,

➤ Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki destek, teşvik, indirim ve muafiyetten yararlanan kurumlar vergisi mükelleflerinden, yararlandırılan indirim tutarı 1 milyon TL ve üzeri olan kurumlar vergisi mükelleflerine, 1/1/2022 tarihinden itibaren bu tutarın %2'sini geçici bir hesaba aktarmaları ve aktarmanın yapılmasından itibaren geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar bu tutarın Türkiye'de yerleşik girişim sermayesi fonu paylarının satın alınması veya kuluçka merkezinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulmasında kullanılma şartı getirilmektedir. Aksi takdirde istisna edilen tutarın %20'si vergi kapsamında değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte adı geçen Kanun kapsamında destek ve teşvik unsurlarından yararlananların şartları taşıyıp taşımadığının tespitinin 2 yıl yerine, 3 yılda bir yapılması ve 31/12/2023 tarihinde sona ermesi öngörülen destek, teşvik ve muafiyetlere ilişkin süre, 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması,

➤ Kamu İhale Kanunu kapsamında yer alan ihalelerde, ihale sürecinde şikayet ve itirazın şikayet başvurularının elektronik ortamda yapılabilmesi ve başvurularda işlem kolaylığı sağlamak üzere usul ve esaslar belirlenmesi konusunda Kamu İhale Kurumuna yetki verilmesi, entegre devre topografyaları tescilinde e-devlet kapısı üzerinden işlem yapılacak olması nedeniyle imza sirküleri talep edilmemesi ile tüzel kişi taciri temsile yetkili olanlardan ayrıca imza sirküsü alınmaksızın, ellerinde mevcut bulunan ve tüzel kişi taciri temsile yetkili şahısları gösterir sicil tasdiknamesi ile oda, borsa, birlik ile şubelerinin seçimlerine katılabilme imkânı getirilmesi,

➤ Kamu kurum ve kuruluşları tarafından, ticaret siciline tescil olunan temsile yetkili kişiler ile bunların temsil şekilleri hakkında ticaret sicili kayıtlarının esas alınması ve şirketten bu kayıtlara ilişkin ticaret sicili müdürlüklerince düzenlenen belgeler ile Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanan ilan dışında hiçbir belge istenmemesi,

➤ Ticari işletmenin tamamı üzerinde rehin kurulmadan, belirli malvarlığı grupları üzerinden de gruplama yoluyla (alacak, stok, hammadde, ekipman gibi) rehin kurulmasına imkân tanınması,

➤ E-imzanın yeni kimlik kartlarına yüklenebilmesine imkân tanınmakta ve elektronik belgenin veya verinin mühür sahibi tarafından oluşturulduğunu, belgenin veya verinin kaynağını ve bütünlüğünü garanti eden, resmi mühür dâhil her türlü fiziki mühür ile aynı hukuki niteliği haiz "Elektronik Mühür"ün Kanun kapsamına alınması,

➤ Site sahibi ile ilişkilendirmeyi sağlayacak elektronik kayıt, SSL Belgesi ile Google tarafından aranan GlobalSign ve VeriSign gibi yabancı şirketler tarafından verilen güvenli site belgesi ülkemizde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yetkilendirilen, denetlenen şirketler tarafından da verilebilmesi için elektronik sertifika hizmet sağlayıcıların internet sitesi kimlik doğrulama sertifikası verebilmesi,

gibi esaslı değişiklikler öngörülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Kanun Teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Teklifin birinci imza sahibi Samsun Milletvekili Sayın Fuat KÖKTAŞ tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Emek yoğun ekonomiden bilgi ve teknoloji yoğun ekonomiye geçişin en önemli parametrelerinden bir tanesinin de teknoloji geliştirme bölgeleri yani Teknoparklar olduğu, 2001 yılında 4691 sayılı Kanun’la kurulan Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin yasal zemine kavuştuğu ve 2001 yılından itibaren bugüne kadar 85 tane Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulduğu, bunlardan 71 tanesinin faal, diğerlerinin de yapımlarının tamamlanma aşamasında olduğu,

➤ Eylül 2020 itibarıyla teknokentlerde Ar-Ge çalışması yürüten firma sayısının 6.005’e ulaştığı ve yaklaşık 60 bin personele istihdam sağlandığı, tamamlanan Ar-Ge proje sayısının 37.363 ve devam eden proje sayısının 10.219 olduğu, teknoloji geliştirme bölgelerinde 322 yabancı veya yabancı ortaklı firmanın yer almakta olduğu, tescil edilen patent sayısının 1.200 ve başvuru süreci devam eden patent sayısının da 2.700’ü geçtiği,

➤ 2008 yılında 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun’un yürürlüğe girmesiyle Ar-Ge ve yenilik ekosisteminin gelişmesine büyük katkı sağlayan Ar-Ge merkezlerinin belgelendirilmesi resmîyet kazandığı, 1.236 Ar-Ge merkezinde yaklaşık 65 bin personel istihdam edildiği ve adı geçen merkezlerde tamamlanan proje sayısının 44 bin, yürütülen proje sayısının da yaklaşık 15 bin olduğu, Ar-Ge merkezlerinde tescilli patent sayısının 7 bini, başvuru yapılan patent sayısının ise 17 bini geçtiği,

➤ 2016 tarihli ve 6676 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun’la tasarım merkezlerinin de Ar-Ge merkezi gibi desteklenmesinin önünün açıldığı, 5746 sayılı Kanun’un adının “Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun” olarak değiştirildiği ve Kanununun 1 Mart 2016 tarihinde yürürlüğe girdiği, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun’la oluşturulan yapıların birbirlerini tamamlayan bir ekosistem ortaya çıkardığı,

➤ Teknoloji geliştirme bölgeleri kurulmasına karar verilen Değerlendirme Kurulu’nda teknoloji konusunda faaliyet gösteren kurum ve kuruluş sayılarının artırıldığı,

➤ Ülkemizde Ar-Ge yenilik ekosisteminin önemli aktörlerinden olan teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketlerinin bünyelerinde yer alan kuluçka merkezlerinin Bakanlıkça belirlenecek şartlar çerçevesinde bölge dışında da açabilmelerine imkân tanındığı ve bu şartlar çerçevesinde girişimcilerin destek, teşvik ve muafiyetlerden yararlandırılması amaçlandığı,

➤ Girişimcilerin desteklenmesinin yanı sıra, ilgili idareden alınması gereken iş yeri açma ve çalışma ruhsatının da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerince verilmesiyle girişimcilere önemli kolaylıklar sağlandığı,

➤ Ekosistemin en önemli etkenlerinden biri olan sermaye fonlarının özel sektörün ayıracağı kaynaklarla kurulmasının ve güçlendirilmesinin amaçlandığı,

➤ Verilen desteklerin yanı sıra, Ar-Ge binası, atölye ve buralarda yer alan ekipmanlara yönelik destekler de verilebileceği,

➤ Yüksek katma değerli Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile bunlardan doğan çıktının artırılması kapsamında Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan doktora öğrencisinin, Ar-Ge personeli istihdam eden girişimcilerin desteklenmesinin de hedeflendiği,

➤ Teklifte, gerçekleştirilecek olan destek, teşvik ve muafiyetlerin süresinin uzatılarak üreten, istihdam oluşturan, yüksek katma değerli ürünlerin payının artırılacağı, Ar-Ge ve ileri teknoloji yatırımlarına büyük destekler sağlanarak teknoloji üreten bir ülke olmanın hedeflendiği,

➤ Teklifin ana amaçlarından bir tanesinin de yatırım ortamının iyileştirilmesi olduğu, uluslararası endekslerin yatırım yapacak olan kişi ve kuruluşların yatırım yeri ve tercihlerini belirlemede kolaylaştırıcı rol oynadığı ve bu endekslerde ülkelerin iş yapma kolaylığı ve dolayısıyla sahip olduğu yatırım ortamının uygunluğu bakımından şirket kuruluşu ve vergi politikaları gibi alanlarda yatırımcıların korunması, şeffaflık, süre ve maliyetlerle ilgili yapılan düzenlemelerin değerlendirildiği, hem ülkemizde bulunan veya gelecek olan uluslararası doğrudan yatırımcıların hem de yerli firmalarımızın bürokratik süreçlerde ve süreç maliyetlerinde daha etkin ve hızlı yol almalarının hedeflendiği,

➤ 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nda değişiklikler yapılarak elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının nitelikli elektronik sertifika verdiği kişilerin kimlik bilgilerini Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı vasıtasıyla uzaktan, güvenilir biçimde tespit etmesi hâlinde nitelikli sertifikayı kimlik kartına yükleyebileceği hususu düzenlenmekte, elektronik mühür ve elektronik mühür sahibi tanımlanmakta, elektronik mühürün işlevi ve niteliği hükme bağlanmak suretiyle internet sitesi kimlik doğrulama sertifikası ile bu sertifikaların usul ve esaslarının düzenlendiği,

➤ İmza sirkülerinin kamu kurumları tarafından talep edilmemesi ve bunun yerine MERSİS kayıtlarının esas alınması, imza sirkülerinin talep edilmesinin özel kanunlarla düzenlendiği üç uygulamaya son verilmesi,

➤ Taşınır rehni uygulamasının finansmana erişimde daha etkin bir araç olarak kullanılması için düzenlenmesi ve elektronik ortamda şirket kuruluşuna ilişkin mevzuat alt yapısının oluşturulmasının amaçlandığı,

➤ Teklifin yasalastığında, AR-GE ve inovasyonun daha hız kazanacağı ve ülkemizde yatırımın önünün açılacağı,

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ İlk teknoparkın 1985 yılında İstanbul'da kurulduğu, 2001 yılında Teknoloji Bölgeleri Kanunu'nun kabul edildiği ve bugün itibarıyla 71'i aktif çalışan toplam 85 teknokentin mevcut olduğu ancak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının güncel verileri dikkate alındığında teknokentlerdeki verimsizliğin açıkça ortaya çıktığı ve teknoloji bölgelerinin yabancı yatırım çekmekte başarısız olduğu ve adı geçen bölgelerde faaliyet gösteren 5.920 firmadan sadece 317 tanesinin yabancı ortaklı olduğu ve geçen 20 yılda dünyanın büyük yazılım ve donanım şirketlerinin Türkiye'ye yatırım yapma konusunda ikna edilemediği,

➤ 2018 yılında 152 üniversitenin bütçelerinin ortalama yüzde 4'ünü Ar-Ge faaliyetleri kapsamında harcadığı, bütçesinin yüzde 15 ve fazlasını Ar-Ge faaliyetlerine harcayan üniversite sayısının sadece 8 olduğu ve üniversitelerin teknolojiye kaynak ayırmadığı,

➤ Türkiye'de Ar-Ge faaliyetleri için ayrılan payın diğer ülkelere kıyaslandığında düşük olduğu, araştırma ve geliştirme için bütçeden yaklaşık 40 milyar TL harcanmasına rağmen bunun ülkenin toplam zenginliğinin sadece yüzde 1'ine tekabül ettiği, oysa OECD ülkelerinin ortalamasının yüzde 2,4 olduğu Güney Kore'nin yüzde 4,5, Japonya'nın ise yüzde 3,3 gibi oranlarda teknolojiye kaynak ayırdığı,

➤ Ar-Ge ve üniversitelere daha fazla kaynak aktarılmadığı ve sanayi için gerekli yatırım imkânlarını sağlamadığı sürece ileri gidilemeyeceği ve üniversite-sanayi iş birliğinin ve üniversitede öğretilen bilginin katma değeri yüksek ürünlere dönüşmesinin bu ülkenin kurtuluşunun anahtarı olduğu,

➤ Teknoparklara teşvik verilmesine rağmen ihracatta yüksek teknoloji ürün oranının sürekli azaldığı, OECD raporuna göre, elektronik, bilgisayar ve optik alanında on binde 13 olan 2012 yılı oranı, 2015 yılında on binde 11'e, 2018 yılında da on binde 9'a düştüğü,

➤ Esas sorunun Ar-Ge'nin ötesine geçilememesi ve ürün odaklı çalışma konusunun bilinmemesi olduğu ve bu konuda yeterli sayıda uzman personel olmadığı, bir fikirden prototip üretildiği ancak bunun nihai ürüne dönüştürülerek pazarlanamadığı, teknoparklarda çok sayıda kalifiye eleman yetiştiği ancak bunların çalışmak için yurtdışına gittiği ve bu merkezlerin gelişmiş ülkelere eleman sağladığı,

➤ Teknoparkı olan tüm üniversitelerin içinin teknopark statüsünde olması gerektiği ve firmalar ile üniversitelerin bir arada yer almak suretiyle üniversite ve sanayinin iç içe yaşaması gerektiği, mevcut durumda teknoparkların üniversiteleri gayrimenkul yatırımcısı durumuna getirdiği ve devletin teşvik ve desteğinden üniversitelerce gelir elde etme kapasisi olarak görüldüğü,

➤ Pandemi sürecinde de açıkça görüldüğü özellikle yazılım alanında işlerin online yapıldığı ve projenin nerede yapıldığının önemli olmadığı dolayısıyla verilecek desteklerin proje bazlı olması gerektiği,

➤ Ülkemizde faaliyette bulunan teknokentlerin mevcut yapısıyla bugüne kadar dünyada söz sahibi olan tek bir markayı bünyesinden çıkaramadığı, 2019 yılında dünyanın en değerli 500 markası araştırmasında ne yazık ki tek bir Türk markasının yer almadığı ve Türkiye'nin en değerli 100 markası arasında serüveni teknoloji geliştirme bölgelerinde başlamış herhangi bir firma bulunmadığı,

➤ Kanun teklifinin üniversite bünyelerindeki teknokentler ile teknoparklar arasındaki net ayrım çizgisini ya da benzerlikleri ayrıntılamadığı,

➤ Teklifin 3'üncü maddesinde tanımlanan Değerlendirme Kurulu'na ülke kaynaklarının doğru ve verimli kullanımı için mücadele eden Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin de eklenmesinin faydalı olacağı, yapılan çalışmaların her branştan mühendislik hizmetini barındırdığı düşünüldüğünde TMMOB'un tüm bileşenleriyle teknoloji geliştirme bölgelerine sunacağı katkının yadsınmaması gerektiği,

➤ Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yönetici şirketlerinin tanımının, görevinin ve oluşumunun yeterince açık olmadığı, değerlendirme kurulunun mevcut yönetimden daha bağımsız bir kurul olarak çalışması sağlanabilirse yararlı olacağı, yeni kurulacak bölgelerin mevcut organize sanayi bölgeleri sahasında ve yakınında kurulmasının gerek teknoloji etkileşimi gerekse altyapı ve üstyapı kullanım ortaklığı açısından önemli olduğu,

➤ Ar-Ge yenilik ve tasarım faaliyetleri yerindelik ve uygunluk denetiminin mevcut durumda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülürken, Teklifin 19'uncu maddesi ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı veya Bakanlıkça yetki verilen Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yönetici şirketleri tarafından gerçekleştirilir hükmü ile bir kamu görevi olan denetim yetkisinin devrine, paylaşılmasına karşı çıkılması gerektiği ve düzenlemenin mevcut haliyle korunması gerektiği,

➤ Teklifin, öncelikle araştırma ve geliştirmenin sayısını ve kalitesini artıracağına ve tasarım merkezleri sayısında artış olacağına,

➤ Teklifte, destek ve teşvik verilmesi, istihdam yaratılması, bürokrasinin azaltılması maliyetlerin düşürülmesi, teknolojik yatırımların ve gelişmenin topluma yayılması, doğrudan yabancı sermayenin geliştirilmesi gibi birçok farklı alanda düzenleme yapıldığı,

➤ İhracatta yüksek teknoloji ürün oranının geçmişe kıyasla azalmasının nedeninin ülkemizin ihracatındaki artıştan kaynaklandığı ve oransal olarak o yüzden düşük görüldüğü,

➤ Teklifte öngörülen düzenlemelerle doğrudan Ar-Ge ve teknoloji geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi beklenirken Ar-Ge binası yapımı gibi hususlarda kütleli madde boyutları olacak alanlara da destek verilmesi kararının dikkat çekici olduğu, büyük maliyetle ve tematik kümelenmenin çok belirgin olmadığı teknoloji gelişme bölgelerinde bu denli yaygın atölyelerin ve Ar-Ge binalarının yapılmasının büyük ve gereksiz masraflara yol açabileceği,

Yürütmeyi temsilen komisyon toplantısına katılan ve kanun teklifine ilişkin görüşleri alınan Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Dr. Çetin Ali DÖNMEZ ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürü Muhammet Bilal MACİT tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Teknoparkın şehir merkezinde bir kuluçka merkezi açabilmesi için bazı şartların belirlenmesi gerektiği, belli bir doluluk oranı, fiziksel olarak asgari şartlar ile belli bir finansal kapasiteye ulaşmış olması gerektiği,

➤ Denetimlerin, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından her yıl yerinde ziyaret yapılarak yapıldığı, ayrıca etki değerlendirmesine benzer şekilde bütün bu teknoparklardan alınan verilerin dünyadaki endekslere de dikkate alınarak hazırlanan performans göstergesi listelerinin her yıl kamuoyuna açıklandığı ve her teknoparka da bu endekslerdeki verilere dair zayıf ve güçlü oldukları yönlerin belirlenerek bu eksiklikleri bir sonraki yılda düzeltmeleri noktasında bir karne verildiği,

➤ Teklif ile ilk defa girişim sermayesi kavramına bu kadar açık bir şekilde yer verilmesinin devrim niteliğinde bir düzenleme olduğu, Cumhurbaşkanına tanınan tutar ve oranlarla ilgili yetki verilmesinin yerinde bir karar olduğu ve yasal değişikliğe ihtiyaç duyulmaksızın söz konusu yetkinin büyük bir esneklik sağladığı,

➤ Teknoparklarda biriken paraların bu ekosistemde harcanması gerektiği, bu kaynağın devletin kamunun parası olmayacağı, Fona konulan kaynağın bizzat Teknoparkın parası olduğu ve repo ve mevduat oluşturma yerine girişimci sermayenin teşvik edildiği,

➤ Teknoparklarda giriş-çıkış kontrollerinin yapıldığı, yönetici şirketin görevlerinden birinin de çalışanların ve firmaların fiilen bölgede çalışıp çalışmadığını denetlemek olduğu,

➤ 2008 yılında yürürlüğe giren Kanun ile bir firmanın Ar-Ge merkezi kurabilmesi için ayırması gereken personel sayısı minimum 50 iken bu sayı önce 30'a daha sonra da 15'e düşürüldüğü ve bugün Ar-Ge ve tasarım merkezlerimizin sayısının 1.500'e ulaştığı ve çalışan personel sayısının da 60 bini geçtiği, iki yıllık sürenin 2008 yılında 50 tane personel ayırma mantığıyla ve az sayıdaki bir firma için kurgulandığı,

➤ Teklifin 19’uncu maddesinde yapılan değişiklikle iki yıllık süre yerine üç yıllık süre verilmesinin sebebinin Ar-Ge ve Tasarım Merkezi sayılarının giderek artması ve Ar-Ge ekosisteminin ulaşmış olduğu gelişmişlik sebebiyle, yumuşak denetimin teknoparklara yaptırılacağı, 2 yıllık sürenin 1 yıl daha uzatılması öngörülerek daha derinlikli ve kapsamlı bir denetim yapılmasının amaçlandığı, Bakanlık olarak üç yıl içerisinde denetim yapıldığında projenin Ar-Ge olup olmadığından ziyade bunun çıktısı, personelin niteliğinde değişme ve ticarileşmenin hangi boyutlara geldiği ile patent sayısından ziyade artık patentlerden elde edilen gelirlere bakılması gerektiği,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

2/3112 esas numaralı Kanun Teklifi, aşağıda yer verilen değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 1’inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 2’nci maddesi ile değiştirilen 4691 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (ee) bendinde yer alan “biyoloji lisans programları ile” ibaresinden sonra gelmek üzere “Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine” ibaresi eklenmek suretiyle desteklenecek programların belirlenmesinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Yükseköğretim Kurulundan görüş alması amaçlanmaktadır.

➤ Teklifin çerçeve 3’üncü maddesi ile değiştirilen 4691 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “faaliyet gösteren” ibaresinden sonra gelmek üzere “en az biri özel kuruluştan olmak şartıyla” ibaresi eklenerek değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklikle, Değerlendirme Kurulunda, Bakanlık tarafından belirlenecek teknoloji konusunda faaliyet gösteren iki kurum veya kuruluştan en az birinin özel kuruluş olması sağlanmaktadır.

➤ Teklifin 4’üncü ve 5’inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 6’ncı maddesi ile 4691 sayılı Kanuna eklenen ek 3’üncü maddenin birinci fıkrasının dördüncü cümlesinin madde metninden çıkarılması ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 TL ile sınırlıdır.” cümlesi eklenmek suretiyle ilgili dönemde bu Kanun kapsamında yararlanılan kazanç istisnasının yüzde iki olarak belirlenen aktarılacak tutarın yirmi milyon Türk lirası ile sınırlı olduğu netleştirilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 7’nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “aşağıdaki şekilde değiştirilmiş,” ibaresinden sonra gelmek üzere “fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle” ibaresinin eklenmesi ve çerçeve 7’nci madde ile değiştirilen 4691 sayılı Kanun’un geçici 2’nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır.” cümlesi eklenmek suretiyle teknoloji geliştirme bölgelerinde çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretlerinin daha önce olduğu gibi damga vergisinden istisna edilmesi sağlanmaktadır.

➤ Teklifin 8’inci, 9’uncu, 10’uncu, 11’inci, 12’nci, 13’üncü, 14’üncü, 15’inci ve 16’ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 17'nci maddesi ile değiştirilen 5746 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde yer alan "biyoloji lisans programları ile" ibaresinden sonra gelmek üzere "Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine" ibaresi eklenmek suretiyle değişiklik yapılmış olup desteklenecek programların belirlenmesinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Yükseköğretim Kurulundan görüş alması amaçlanmaktadır.

➤ Teklifin 18'inci maddesi ile 5746 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesine eklenen on dördüncü fıkranın birinci cümlesinden sonra gelmek üzere "Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 TL ile sınırlıdır." cümlesi eklenmek suretiyle gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince pasifte geçici hesaba aktarılacak üst tutar belirlenmektedir.

➤ Teklifin 19'uncu, 20'nci, 21'inci, 22'nci ve 23'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin yürürlük ve yürütmeye ilişkin 24'üncü ve 25'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Ayrıca oluşturulacak metnin kanun dili ve tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyonumuza redaksiyon yetkisi verilmesi hususu oya sunulmuş ve kabul edilmiştir. Kanun Teklifinin tamamı, değiştirilen maddeler dâhil olmak üzere, tereddütleri gidermek ve anlamı netleştirmek amacıyla; terim ve ibareler, kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş ve metinde redaksiyon mahiyetinde ekleme ve değişiklikler yapılmıştır.

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, Manisa Milletvekili Semra KAPLAN KIVIRCIK ile Antalya Milletvekili Abdurrahman BAŞKAN özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığımıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mustafa Elitaş</i> Kayseri	<i>Fahri Çakır</i> Düzce	<i>Ahmet Çolakoğlu</i> Zonguldak
Kâtip	Üye	Üye
<i>İffet Polat</i> İstanbul	<i>Müzeyyen Şevkin</i> Adana	<i>Ayhan Altuntaş</i> Ankara
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Abdurrahman Başkan</i> Antalya	<i>Şahin Tin</i> Denizli	<i>Yasin Öztürk</i> Denizli
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhim vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Erdoğan</i> Gaziantep	<i>Osman Boyraz</i> İstanbul	<i>Ali Kenanoğlu</i> İstanbul
		(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Tacettin Bayır
İzmir
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Mehmet Cihat Sezal
Kahramanmaraş

Üye
Semra Kaplan Kıvrıcık
Manisa
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Fuat Köktaş
Samsun

Üye
Tahsin Tarhan
Kocaeli
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Hacı Özkan
Mersin

MUHALEFET ŞERHİ

(2/3112) Esas Nolu Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Teknoloji üretimi ve teknokentlerin sağlıklı bir şekilde çalışması ekonomik istikrara bağlıdır. Ancak Türkiye hızla ekonomik istikrar koşullarından uzaklaşmıştır. 2018’den bu güne, başkanlık sistemi koşulları ve 2020 yılında Covid salgını krizin daha yoğun bir şekilde yaşanmasına yol açmıştır. Karşı karşıya kaldığımız tablo 2018 seçimlerinde iktidar partisinin dile getirdiği vaatlerin tam aksi yönde bir sonuç yaratmıştır. “Başkanlık sistemi gelince ekonominin uçacağı, kararlar tek elden alınınca bütün sorunların çözüleceği” savı tarihsel seyir içinde yanlışlanmıştır.

Geldiğimiz yer bakımından ekonomik veriler açıkça göstermektedir ki, ekonomi dökülmekte ve vatandaş ayın sonunu getirememektedir. Sanayide kapasite oranı yıllık ortalaması % 70 seviyesindedir. Her 100 tezgahtan 30 tanesi üretim yapmamaktadır. Sanayi kapasite oranının bile geçmişin çok gerisinde kaldığı bir ortamda teknolojinin gelişebilmesi mümkün değildir.

Ekonomik çöküntü Merkez Bankası rezervlerine, Dolar, Euro ve altın fiyatlarına yansımış durumdadır. Merkez Bankasının rezervleri **12 milyar dolara** kadar gerilemiştir. Swap anlaşmalarıyla tablo pozitif gibi gösterilse de, aslında Türkiye’nin net rezervi – 38 milyar dolar seviyesindedir.

Ekonomik kriz Türkiye’yi yatırım yapılabilir ülke olmaktan çıkarmıştır. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları Türkiye’nin kredi notunu düşürmüş ve sadece bu sene Ocak ayından beri 14 milyar dolarlık yabancı yatırım çıkışı olmuştur. Ekonomi Bakanı ilgilenmemekte ısrar etse de Türk Lirasındaki kayıp devasa boyutlara ulaşmıştır. Sene başında 6 lira olan dolar bugün itibariyle 8 liradır. “Maaşınızı dolarla mı alıyorsunuz” diyen zihniyet devletin borçlarının % 55’inin yabancı para cinsinden olduğunu unutmaktadır. Ayrıca otoyol ve köprü ücretleri de dolara endekslidir. Dolardaki her artış borçlarımızı arttırmaktadır.

Türkiye borç sarmalı içindedir. Her 100 liralık borç için 250 lira borçlanılmaktadır. Türkiye’nin kamu borcu 155 milyar dolar, özel sektör borcu ise 274 milyar dolar seviyesine dayanmış durumdadır. Toplam borcumuz 440 milyar dolar sınırındadır.

Sanayi ve teknoloji üretimini zora sokan bir diğer husus girdi maliyetleri artışıdır. TÜİK rakamlarıyla ilgili tartışma devam etmektedir. Güvenilir olmayan rakamlara göre enflasyon % 12 seviyesindedir. 2020 yılında elektriğe % 32,3, doğalgaza % 34,7 zam yapılmıştır.

Covid Salgınından ve ekonomik krizden en çok etkilenen kesimlerin başında KOBİ'ler gelmektedir. Bu kesimin bankalara olan borcu 900 milyara ulaşmış durumdadır. Sadece bu yıl 250 milyar liralık yeni borç alınmıştır. Yalnızca KOBİ'ler değil vatandaş da borçludur. Vatandaşına doğrudan yardım yapmak yerine IBAN numarası veren, bankalara ve krediye yönlendiren iktidar borçları patlatmıştır. Vatandaşın bankalara olan tüketici kredisi ve kredi kartı borcu 800 milyar seviyesinde seyretmektedir. Bu borcun dörtte biri bu yıl içinde gerçekleşmiştir.

Covid-19 salgınının esnafı perişan ettiği bir ekonomik ortam hüküm sürmektedir. Şu an kahvehaneler ve eğlence mekanları iş yapmamakta, eğitim-öğretim faaliyetleri çoğunlukla uzaktan yapıldığı için minibüs, otobüs, özel yurt, dersane, kreş ve kırtasiyelerde ciddi bir kriz yaşanmaktadır.

Ticaret hayatının zor durumunda olduğunun bir diğer kanıtı protesto edilen senetler ve icra takipleridir. Bu senenin Ocak-Ağustos aylarında değeri 8 milyar olan 423 bin senet protesto edilmiştir. Covid nedeniyle 3 ay icra takipleri durmuş olmasına rağmen İcra dairelerinde bekleyen dosya sayısı 1 milyon 600 bin artarak 23 milyona yükselmiştir. Ayrıca işten çıkarma yasağına rağmen işsizlik oranı 12. 8, genç işsizlik oranı ise % 26'dır. Teknoloji Bölgeleri Yasası her dört gençten birinin işsiz olduğu bir ortamda önümüze gelmektedir.

Teklif birden fazla yasayı aynı anda değiştirmektedir. Değiştirilmesi teklif edilen 8 Kanun aşağıdaki gibidir:

- 4691 SAYILI TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ KANUNU
- 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU
- 5070 SAYILI ELEKTRONİK İMZA KANUNU
- 5147 SAYILI ENTEGRE DEVRE TOPOĞRAFYALARININ KORUNMASI HK. KANUN
- 5174 SAYILI TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ İLE ODALAR VE BORSALAR KANUNU
- 5746 SAYILI ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME VE TASARIM FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ HAKKINDA KANUN
- 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU
- 6750 SAYILI TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ KANUNU

Birden fazla Kanunu aynı anda tek bir Kanun teklifi içerisinde değiştirme usulü, yani bilinen adıyla torba kanun mantığı yasamanın kalitesini aşağı çekip, hukuki metinlerin güvenilirlik ve izlenebilirliğine zarar vermektedir.

Sanayinin geleceği şüphesiz ki bilgi teknolojilerindedir. Daha fazla bilgi, daha fazla teknoloji ve daha fazla Ar-Ge katma değerli ürünler üretip ekonomik kalkınmayı sağlamının ön koşuludur. Türkiye sanayisi AKP'nin elinde verimsizleşip dünyadan kopmuştur. Teknokentler bu çöküşten nasibi almış durumdadır. Bildiğiniz üzere ilk teknopark 1985 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Bugün itibarıyla 71'i aktif çalışan 85 teknokentimiz mevcuttur. 2001 yılında değiştirilmesi teklif edilen Teknoloji Bölgeleri Kanunu yasallaştı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının güncel verilerine baktığımızda teknokentlerdeki verimsizlik açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu bölgelerle ilgili temel sorun yabancı yatırımcı eksikliğidir. Teknoloji bölgelerinde faaliyet gösteren 5.920 firmanın sadece 317 tanesi yabancı ortaklıdır. Bu bölgelerdeki faaliyetlerin neredeyse yarısı bilgisayar programlarıyla ilgili olmasına rağmen aradan geçen 20 yılda dünyanın büyük yazılım ve donanım şirketleri Türkiye'ye yatırım yapmaya ikna edilememiştir. Teknoloji geliştirme bölgeleri gibi bir imkan varken dünyanın teknoloji devlerinin faaliyetlerinin en azından bir kısmını Türkiye'ye aktarmıyor olması düşündürücüdür.

Kanun çıkararak teknolojiye atılım yapmak mümkün değildir. Teknoloji uzmanlık, vizyon ve kaynak işidir. Türkiye'nin bu noktadaki tablosu ise oldukça zayıftır. 2018 yılında 152 üniversite, bütçelerinin ortalama %4.01'ini Ar-Ge faaliyetleri kapsamında harcamıştır. Bütçesinin %15 ve üzerini Ar-Ge faaliyetlerine harcayan üniversite sayısı sadece 8'dir. Üniversiteler teknolojiye kaynak ayırmamaktadır.

Türkiye'de Ar-Ge faaliyetleri için ayrılan pay diğer ülkelere oranla çok düşüktür. Ar-Ge için yaklaşık 40 milyar lira harcanmaktadır. Bu miktar ülkenin toplam zenginliğinin sadece % 1'ine karşılık gelmektedir. Araştırma-geliştirme bakımından OECD ülkelerin ortalaması % 2.4'dür. Bu tablonun da bize açıkça gösterdiği üzere Ar-Ge ve üniversitelere daha fazla kaynak aktarılmadığı ve sanayi için gerekli yatırım imkanları sağlanmadığı müddetçe teknoloji gelişim süreci yerinde saymaya devam edecektir.

Teklifin geneli üzerinde durduğumuzda özellikle Cumhurbaşkanına verilen sınırsız ve koşulsuz iptal yetkisi ciddi ölçüde sorunludur. Ayrıca indirim ve teşviklerde Cumhurbaşkanına tanınan aşırı takdir yetkisi teknoloji bölgeleri üzerindeki siyasi etkiyi arttıracaktır.

Teklifin Maddeleri Üzerindeki Görüşlerimiz

Madde 2) 4691 Sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (s), ve (ee) benlerinde değişiklik yapan ve fıkraya (ff), (gg), (hh), (ıı) bentlerini ekleyen teklif madde

özellikle Kuluçka Merkezlerini alan dışına çıkarma önerisi ile Sanayi Bakanlığına tek taraflı bir şekilde desteklenecek program ilan etme yetkisinin verilmesi bakımından önem arz etmektedir.

Kanunun mevcut halinde Kuluçka Merkezleri sadece TGB bünyesinde kurulabilirken, getirilen değişiklik teknokent alanı dışında da Kuluçka Merkezi kurulmasına izin vermektedir. Bu izin teknokentlerin insan kaynağı, idari bütünlük ve lojistik bütünlüğüne zarar verir niteliktedir. Kuluçka Merkezlerinin teknokentlerin dışına çıkarılması bu yapının işlevsizleşmesine yol açabilir. Bu husus Komisyonunda yoğun bir şekilde tartışılmıştır.

Desteklenecek programları belirleme yetkisinin tek başına Sanayi Bakanlığına verilmesi sorunludur. Çünkü hangi bilim dalının veya yükseköğretim programının destekleneceği hususunda her sene TÜBİTAK ve YÖK karar almakta, bazı lisans programları ve belli alanlarda yapılan projeler bu kurumlar tarafından desteklenmektedir. Bu nedenle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının program belirleme yetkisinin TÜBİTAK ve YÖK'ün görüş ya da koordinasyonu ile sınırlanması gerekir. Bu haklı itiraz Komisyonca değerlendirilmiştir. Bizim bu hususta verdiğimiz önerge ve yine aynı konuyla ilgili verilen AKP önergesiyle Sanayi Bakanlığının program belirleme yetkisi YÖK'ün görüşü alındıktan sonra kullanılacak bir yetkiye dönüşmüştür.

Madde 3) Teklifin 3 üncü maddesi 4691 Sayılı TGB Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası ve ikinci fıkrasının birinci cümlesi değişikliğe yol açmaktadır. Yapılan ilk değişiklik Düzenleme Kurulunun yapısıyla ilgilidir. Sanayi Bakanlığının Düzenleme Kurulu için önerdiği üye sayısı 1'den 2'ye çıkarılmış, ama aynı zamanda bu üyenin “özel kuruluş” kökenli olması zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır. Düzenleme Kurulları teknoparklara yapılan firma başvuruları hakkında karar vermektedir. Ayrıca teknoparklar sanayi ile üniversiteler arasındaki teknoloji işbirliğini yeniden üreten kurumlardır. Bu bağlamda Düzenleme Kurullarındaki özel temsilci koşulunun zorunlu olmaktan çıkarılması teknoparkta faaliyet gösterecek işletmeler aleyhine sonuç doğurabilir.

Teklifin 3 üncü maddesinin mevcut kanunun 4 üncü maddesinde yaptığı bir diğer değişiklik ise bölge alanı iptali konusunda Cumhurbaşkanlığı makamına verilen sınırsız ve koşulsuz iptal yetkisidir. Teklifin 4 üncü maddesinde geliştirme bölgelerinin nasıl sonlanacağına yönelik bir hüküm vardır. Bu hükme rağmen Cumhurbaşkanına her hangi bir koşula bağlanmadan iptal yetkisi verilmesi teknoparkta faaliyet gösteren firmalar ve o firmalar aracılığıyla devam etmekte olan bilimsel sanayi üretime zarar verecektir.

Her iki husus da Komisyonca yoğun bir şekilde tartışılmıştır. Bizim de destek verdiğimiz AKP'li milletvekillerinin değişiklik önergesiyle Düzenleme Kurulunda özel kuruluş bulundurma zorunluluğu korunmuştur. Ancak Cumhurbaşkanına teknoloji alanı iptali

konusunda yetki veren değişiklik önergesi kabul görmemiş, teklifteki biçimiyle Komisyondan geçmiştir.

Madde 4) Teklifin 4 üncü maddesi 4691 Sayılı TGB Kanununun 5 inci maddesine yeni fıkralar eklenmektedir. Kanunun 5 inci maddesi Yönetici şirketlerle ilgili hükümleri içermektedir. Teklif 5 inci maddenin 4 üncü fıkrasından sonra gelmek üzere yeni bir fıkra ihdas etmiş ve yönetici şirket esas sözleşmesi ile sözleşme değişikliklerini Bakanlık iznine bağlamıştır. Halihazırda Bakanlığın amacı dışında hareket eden Yönetici Şirketleri uyarma, şirket aleyhine mahkeme başvurma, mahkemeden şirketin tasfiyesini ve kayyım atanmasını isteme hakkı vardır. Ayrıca Bakanlık Yönetici Şirketin süresi içinde kuruluş sürecini de takip eder. Şirket kuruluşu 1 yıl içinde tamamlanmalı, 3 içinde de şirket faaliyete geçmelidir. Bakanlık başvuru halinde bu süreleri bir defaya mahsus olmak kaydıyla uzatabilir. Görüldüğü üzere Bakanlığın şirket üzerinde ciddi bir denetim yetkisi vardır. Bu yetkinin daha da genişletilerek sözleşme ve sözleşme değişikliği üzerinde de Bakanlık izninin aranması Yönetici Şirketin idari ve mali özerkliğine zarar verecek ve Yönetici Şirket her hangi bir devlet iştirakine dönüşecektir.

Teklifin 4 üncü maddesinin Kanunun 5 inci maddesinde yaptığı bir diğer değişiklik TGB dışında da Kuluçka Merkezleri açılmasına olur veren hükümdür. Kanunun 3 üncü maddesini değiştiren Teklifin 2 inci maddesi (s) bendinde Kuluçka Merkezlerini yeniden tanımlamış, TGB dışında da Kuluçka Merkezi açılmasına olanak tanımıştır. Teklifin 4 üncü maddesine 7 inci fıkradan sonra eklenecek bu yeni fıkra Teklifin 2 inci maddesindeki Kuluçka Merkezi tanımı doğrultusunda hazırlanmıştır. Ancak Kuluçka Merkezlerinin TGB dışında çıkarılması TGB'nin lojistik, idari ve insani bütünlüğüne zarar verebilir. Bu nedenle getirilen yeni fıkra isabetsizdir.

Mevcut Kanunda 5 inci madde 9 fıkrada “*Bölge yönetici şirketinin kurulamaması durumunda Cumhurbaşkanının Bölgenin ilanına ilişkin kararı, Bölge alanında faaliyete geçilememesi durumunda ise Cumhurbaşkanının Bölge alanının ilanına ilişkin kararı hüküm ve sonuçları ile birlikte ortadan kalkar*” hükmü yer almaktadır. Teklifte yer alan ve 5 inci madde 9 uncu fıkranın sonuna eklenen cümleler bölge yönetici şirketin kurulamaması durumunda söz konusu olan sonucun faaliyetlerin bir yıl durması halinde geçerli olacağını hükme bağlamaktadır.

Teklifin 4 üncü maddesi 11 inci fıkradan sonra gelmek üzere yeni bir fıkra önermiş, şirketlerin yönetici şirkete gerekli bilgi ve belgeleri sunmama ve yeni proje önermemelerini fesih, feshi ise tahliye nedeni saymıştır. Mevcut Kanunun 5 inci maddesinin 9 uncu fıkrası Bakanlığa Yönetici Şirkete eksiklikleri tamamlanması için ek süre hakkı vermektedir. Ancak

getirilen teklifte 5 inci maddenin 11 fıkrasından sonra eklenmesi ön görülen yeni fıkra her hangi bir ek süre olanağı vermeden şirketin fesih ve tasfiyesini kayıt altına almıştır. Mevcut ekonomik kriz koşulları da dikkate alınırsa bu hükmün yumuşatılması, şirketlere Yönetici Şirket de olduğu üzere ek süre getirilmesi gerekir. Bu eksiklikleri gidermek için verdiğimiz önerge Komisyonda kabul görmemiş ve teklif Komisyondan ilk verildiği haliyle geçmiştir.

Madde 6) Teklifin 6 ıncı maddesinin Kanuna eklediği ek madde Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek amacıyla özel sektörün ayıracağı kaynaklarla sermayeye dayalı mekanizmaların kurulması ve güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Kanun metnine göre 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançları tutarı 1 milyon lira ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde 2'si pasifte geçici bir hesaba aktarılmaktadır. Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması şartı getiriliyor. Ek madde sermaye aktarımı için iki kural daha belirlemiş durumda. Sermaye miktarı hiçbir durumda 20 milyon TL'yi geçemiyor. Ayrıca bu maddenin yürürlük tarihi 1 / 1 / 2022 olarak belirlenmiştir.

Teklifin Cumhurbaşkanına tanıdığı tutar ve oranları sıfıra indirip beş katına kadar çıkarma yetkisi sorunludur. Bu hususta verdiğimiz önerge Komisyonda kabul görmemiştir. AKP'li vekillerin verdiği ve Komisyonun kabul ettiği önerge ise Cumhurbaşkanınının 5 katına kadar çıkarma yetkisininin 20 milyon üst sınırını geçmemesine yöneliktir.

Madde 7) Teklifin 7 inci maddesi Geçici 2 inci maddede değişiklik yapmaktadır. Teklif metninde getirilen değişikliklerin ilki teşvik süresiyle ilgilidir. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle; teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren yönetici şirketler ile diğer mükelleflerin, elde ettikleri kazançlara ilişkin gelir ve kurumlar vergisi istisnasının süresi 31/12/2023'ten 31/12/2028 tarihine uzatılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yapılan değişiklikle, Bakanlıkların yeniden yapılanması kapsamında Maliye Bakanlığının adının “Hazine ve Maliye Bakanlığı”, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının adının ise “Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” olarak değişmesi nedeniyle Bakanlık isimleri revize edilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yapılan değişiklikle, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan girişimcilerin üzerindeki istihdam yükünün azaltılması amaçlanmaktadır. Eklenen ibare ile gelir vergisi stopaj desteğinin işveren lehine uygulaması hüküm altına alınmıştır. Madde uyarınca, ücretlere ilişkin gelir vergisi kesintisinin muhtasar

beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilmesi yoluyla ücretlere ilişkin vergi istisnasından işverenlerin faydalanmasına olanak sağlanmakta, bu uygulamanın süresi de 2028 yılı sonuna uzatılmakta ve ücretlere ilişkin damga vergisi istisnası kaldırılmaktadır.

Üçüncü fıkraya eklenen cümle ile; Kanun kapsamında destek, teşvik, muafiyetlerden yararlanan destek personeli sayısının belli bir ölçeğin altındaki girişimciler (15 personel) için artırılması (% 10'dan % 20'ye) amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasının mevcut altıncı cümlesinde yapılan değişiklikle; Bölgede yer alan işletmelerde çalışan ve yüksek lisans veya doktora yapan AR-GE ve tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere Bölge dışında geçirdiği sürelerle ilişkin ücretlerinin gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilebilmesi için bölgede yer alan işletmelerde en az 1 yıl çalışmaları şartı madde metninden çıkarılmaktadır.

Ayrıca fıkraya mevcut altıncı cümleden sonra eklenen cümleler ile esnek çalışma saatlerine uyumlu olarak Bölgede yer alan işletmelerde çalışan personellerin faaliyetlerinin bir kısmını Bölge dışında da yürütmesi ve Kanunla sağlanan destek ve muafiyetlerden aynı şekilde faydalanması amaçlanmaktadır. Bu madde çalışma süresi için kısıtlama getirmiştir. Personelin bölge dışında geçirdiği sürenin gelir vergisi stopajına konu olabilmesi için toplam çalışma süresinin % 20'si aşmaması gerekir. Bu % 20'lik oran pandemi koşullarında yaygınlaşan evden çalışma ihtiyacı nedeniyle çok düşüktür. Dahası hali hazırda bölgede yer alan personelle ile alakalı tüm teşvikler bütüncül bir yaklaşımla yeniden düşünüldüğünde sadece gelir vergisi stopaj desteğinin yeterli olmadığı görülecektir. Bu bağlamda teklif metnine Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği ve Damga Vergisi de eklenmelidir. Son olarak yönetici şirket personelinin ücretleri de gelir vergisi stopajı teşviki, damga vergisi teşviki ve Sigorta Primi İşveren Hissesi indirimi kapsamında değerlendirmelidir.

Personel için getirilen vergi teşvikiyle ilgili eksiklik AKP milletvekillerinin verdiği önergeyle kısmen değişmiş, “damga vergisi” de vergi istisnaları arasında sayılmıştır.

Madde 17) 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanununun 2 inci maddesinde yapılması teklif edilen değişiklik bu Kanun teklifinin 2 inci maddesi aracılığıyla 4691 Sayılı TGB Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ee) bendinde yapılan değişikliğe paralel bir içeriğe sahiptir. Her iki teklif de desteklenecek programları düzenlemekte ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına yeni program belirleme yetkisi vermektedir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının TÜBİTAK VE YÖK'ten görüş almadan tek başına desteklenecek bilim dallarını belirlemesi bilimsel liyakatle bağdaşmaz. Bu

nedenle Teklifin 17 inci maddesi Teklifin 2 inci maddesine paralel bir şekilde ciddi ölçüde sorunludur. Teklifin 2 inci maddesinde değişiklik yapılmasını amaçlayan bizim ve AKP’li milletvekillerinin önermeleri işleme konulmuş, iktidar partisinin önergesi çoğunluk oyuyla kabul edilmiştir. Teklifin 17 inci maddesi 2 inci maddesindeki değişiklik paralelinde değişmiştir.

Madde 18) Teklifin 18 inci maddesi 5746 Sayılı Kanunun indirim, istisna, destek ve teşvikleri düzenleyen 3 üncü maddesinde değişiklik yapıyor. İlgili maddenin 2 inci fıkrası bakımından Ar-Ge ve tasarım projelerinde çalışan personelin ücretinin doktoralılarda % 95, yüksek lisanslılarda % 90 ve diğer personelde % 80’i gelir vergisinden müstesna tutuluyor. İlgili personelin gelir vergisi stopajı için “muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk edecek vergiden indirilerek terkin edileceği” hükmü getiriliyor. Bu hüküm Ar-Ge personeli için verilen gelir vergisi stopaj desteğinin işverende kalmasını mümkün kılmaktadır.

Teklifin 5746 Sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yaptığı bir diğer değişiklik 1 yıl çalışmış olma koşulunun kaldırılmasıdır. Teklifin 7 inci maddesinin 4691 Sayılı Kanunun Geçici 2 inci maddesinde yaptığı değişikliği bu kanun için tekrar eden bu düzenleme yüksek lisans ve doktora yapan personelin Ar-Ge merkezleri dışında geçirdikleri süreyi stopaj desteği kapsamında değerlendirmeye alıyor.

Maddeye eklenen yeni bir fıkrayla da Ar-Ge ve tasarım projelerine, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinden, girişim sermayesi fonlarına destek bütçesi aktarılabilmesine olanak sağlanıyor.

Bu girişim sermayesi fonlarının ya da bu fonların yatırım yaptığı fonların yatırımlarından yararlanan şirketlere, gelir vergisi mükelleflerinin sağladığı sermaye desteğinin beyan edilen gelir veya kurum kazancının yüzde 10’unu ve öz sermayesinin yüzde 20’sini aşmayan kısmı vergi matrahından indirilebilecek. Ancak bu indirim tutarı yıllık 1 milyon lirayı geçemeyecek.

Bu maddede Cumhurbaşkanına tanınan tutar ve oranları yarıya kadar indirip dört katına kadar çıkarma yetkisi orantılı değildir. Bahsi geçen hususla ilgili verdiğimiz önerge Komisyon çoğunluğu tarafından reddedilmiştir. AKP’li komisyon üyeleri tarafından verilen önerge ise 20 milyon üst sınırı vurgulamaya yöneliktir.

Madde 19) Teklifin 19 uncu maddesi 5746 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde değişiklik yapıyor. 4 üncü maddenin birinci fıkrasında yapılan değişikliğe göre destek ve teşviklerden yararlananların bu Kanunda öngörülen şartları taşıdıklarına ilişkin tespitler en geç üç yıl içinde yapılacak. Böylelikle süre 2 yıldan 3 yıla çıkıyor.

Teklifin 5746 Sayılı Kanununun 8 inci fıkrasında yaptığı değişiklik ise denetim yetkisinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından yönetici şirkete geçmesiyle ilgilidir. Fıkranın teklif edilen halinde son karar mercii kurumun Bakanlık olduğu hususu belirtilmekle beraber, Bakanlığın yetki vermesi durumunda yönetici şirket de yerindelik ve uygunluk denetimi yapabilecek.

Hem tespit süresinin 2 yıldan 3 yıla çıkarılması hem de Bakanlığın denetim sorumluluğunu yönetici şirketlere devretmesi sorunludur. 2 yıl gibi uzun bir sürenin 3 yıla çıkarılması Kanunun işleyişi ve uygulama hızını yavaşlatacaktır. Ayrıca kamusal denetim yetkisinin yönetici şirkete geçmesi yönetici şirketle şirketler arasındaki organik bağ nedeniyle işlevsel bir şekilde işletilmeye uygun değildir.

Denetleme süresini 2 yıldan 3 yıla çıkararak ve Bakanlığın denetleme yetkisini belli ölçüde Yönetici Şirketlerine devreden maddeler hakkında verdiğimiz önerge Komisyon çoğunluğu tarafından reddedilmiştir.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncalar ile maddelerin içeriklerindeki eksiklikler nedeniyle (2/3112) Esas Nolu Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Tahsin Tarhan
Kocaeli

Ahmet Vehbi Bakırhoğlu
Manisa

Müzeyyen Şevkin
Adana

Tacettin Bayır
İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

2/3112 Esas Numaralı “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin komisyon muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

Kanun teklifi ile ilgili görüşlerimizi ifade etmeden önce şu hususu belirtmenin önemli olduğunu düşünüyoruz. AKP iktidarları döneminde komisyona getirilen kanun teklifleri için milletvekillerinin hazırlık yapmasına imkan tanımamaktadır. Komisyona apar topar getirilen bu kanun teklifi için de milletvekillerine hazırlık için 3-4 günlük bir süre verilmiştir. Bu yöntemin AKP iktidarının komisyonları çalıştırma tarzına dönüştüğünü ifade etmek isteriz.

Komisyonlara uzmanların çağrılmamasının bir geleneğe dönüşmesi gibi kim zaman birkaç gün içinde başlanacağı belirtilen komisyon görüşmeleri demokratik bir işleyişle bağdaşmamakta, milletvekillerini yasa yapım süreçlerine dahil etmemektedir. Böyle olunca ortaya belki de birkaç yıl içinde yeniden değiştirilmesi gereken kanun metinleri çıkmaktadır. Muhalefet hazırlık yapamamakta, yapabilse bile önerileri yeteri kadar dikkate alınmamaktadır. Kanun metinlerinin yamalı bohçaya dönmüş olduğu gerçeği bu sözlerimiz ispatlar niteliktedir. Son derece anti-demokratik olan bu yöntemin değiştirilmesi gerektiğini, yasa yapım süreçlerinde komisyon görüşmelerinin temel önemde olduğunu bir kez daha ifade etmekte yarar görüyoruz.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda istenen değişikliklerin içinde olumlu düzenlemeler olmakla birlikte bu haliyle eksik ve yetersiz olduğunu ifade etmek gerekir. İlerleyen sayfalarda dile getireceğimiz gibi yapılması gereken esasen temel zihniyet değişikliğidir.

Komisyona getirilen teklifin bir takım teknik düzenlemeler içermekle birlikte teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet yürüten firmaların, yazılım, tasarım, AR-GE faaliyetlerinden elde ettikleri kazançların 31 Aralık 2028 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden müstesna tutulmasına ilişkin olduğunu görüyoruz.

Özetle baktığımızda;

Getirilen teklif ile şu anki teknoparkların doluluğuna çözüm üretmek için teknopark sınırları dışında kurulan kuluçka merkezleri de girişimcilere tahsis ediliyor ve orada yapılan çalışmalara da aynı vergi avantajları sağlanıyor.

Kurumlar ve gelir vergisinden istisna süresi 2023'ten 2028'e kadar uzatılıyor, karı 1 milyon üzerinde olan teknopark firmalarının her yıl en az 20.000 TL girişimcilere destek olması zorunluluğu getiriliyor, destek personeli sayısı artırılıyor ve vergi avantajı genişletiliyor. Pandemi nedeniyle esnek çalışma 1 yıl uzatılıyor, teknopark firmalarının ana sözleşmelerini değiştirmesi için bakanlıktan izin alma zorunluluğu getiriliyor, işyeri açma ruhsatı bakanlık tarafından veriliyor, yeni proje sunamayan firmaların sözleşmeleri feshediliyor, bölge dışında çalışma süresine % 20 oran getiriliyor, imza sirküleri uygulaması kaldırılıyor, elektronik imzaya e-Mühür uygulaması getiriliyor. Teknopark personelinin mentorlük yapması halinde

gelir vergisi teşviki kapsamına alınmıyor ve girişimcilere destek olan mükelleflere vergi indirimi sağlanması gibi değişiklikler getiriliyor.

Görünen o ki, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri diye adlandırılan mefhumla daha geniş bir perspektiften bakılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Teknoloji geliştirme bölgeleri, sanayileşen ve teknoloji alanında yeni atılımlar yapmak için genellikle üniversiteler aracılığıyla çalışmalar sürdüren ülkelerde, ürün ve hizmetleri artırmak adına geliştirilen AR-GE girişimlerini desteklemek amaçlı kurulan özel alanlardır.

Bu özel alanlarda araştırma merkezleri, bilim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren şirketler ve geliştirilen teknolojilerin uygulanabilirliğini teyit etmek üzere farklı sektörlerden girişimler yer almaktadır. Ülkemizde bu tür oluşumlar Teknokent, Teknopark, Bilim Parkı, Araştırma Parkı, Teknopolis gibi alternatif isimlerle anılmaktadır. Yaygın olarak bilinen adıyla ifade etmek gerekirse, Türkiye’deki teknokentlerin de ülkemizde ki sektörlerin gelişimi, ekonomiyeye yon verecek gelişmelerin yaşanması için çalışmalar yaptığı ileri sürülebilir.

Son yüzyılda bilimsel bilgi, teknolojinin ana kaynağı olarak vazgeçilmez temel unsur haline gelmiştir. Temel bilimlerde ve teknolojiye önde olan ülkeler, sahip oldukları bilgileri teknolojiye dönüştürmek için birtakım yöntemler geliştirmiş, bu yöntemlerle ileri teknolojiye sahip olmuşlardır. Sahip oldukları ileri teknolojilerle yeni ürün ve kaliteli hizmet standartları ortaya koyabilmişler ve tüm bunlara bağlı olarak ta ekonomik ilerlemeyi gerçekleştirmişlerdir.

Bu ekonomik düzende eğitim kurumları bilimsel büyümenin tabanını yapılandırırken, endüstri sektörü ise, bilinmeyen teknolojiler, kaliteli hizmet ve teknolojik yenileşme ile yeni ürünler oluşturmuştur. Hükümet ise oluşan bu üniversite-sanayi işbirliği sistemi içerisinde bilimsel çalışmalar ve girişimlere fon sağlama görevini üstlenmiştir.

Türkiye’de teknopark oluşumunun ele alınması ve uygulamaya konulması süreçleri ise mevcut zihniyetin tutuculuğundan kaynaklı zaman almıştır. Yapılanmanın geçmişine baktığımızda yaklaşık yirmi yıllık bir geçmiş olduğu görülmektedir. 1950 senesinde Silikon vadisi ile Amerika’da başlayan, 1970 senesinde Avrupa’ya geçen, 1980 senelerinde uzak doğu ülkelerinde yaygınlaşan “teknopark akımı” değerlendirildiğinde, Türkiye bu akımda çok yenidir, bu kapsamda Türkiye’nin kat etmesi gereken uzun bir mesafesi olduğu görülmektedir.

Türkiye’nin, ileriye dönük ve geniş çaplı ekonomik gelişmeye varabilmesi ve toplum yararına ciddi bir teknolojik hamle gerçekleştirebilmesi için, öncelikle iç ve dış sorunları demokratik ve barışçıl yollarla çözmenin elzem olduğu idraki ile hareket etmelidir. Bunlarla birlikte hukukun üstünlüğüne inanması, bilgili ve üretken bir toplumu, uluslararası rekabet edebilme potansiyeli, ekolojik yaklaşım ve tüm bunların sürdürülebilir olması gibi öğelerin tamamını birlikte düşünebilme kabiliyetini göstermesi gerekmektedir.

Birçok teknoparkın, sermaye yapılarının zayıf olmasından bahisle personel istihdamı gibi temel konularda sorunlar yaşadığı bilinmektedir. Bu bağlamda teknoparkların sermaye yapılarının güçlendirilmesine yönelik düzenlemeler yapılması oldukça önemlidir.

Algı ve tanıtım açısından da ülke için aktif ve inovatif bir özel sektöre sahip olmak, yalnızca global yarışta bulunmaktan ziyade, cari açığı olan ülkemiz için, emek üzerine kurulu üretimden, daha seri ve hızlı olan teknoloji üzerine kurulu üretime geçilmesi gereklidir.

Bu sebeple, “Teknopark, Ar-Ge merkezi, KOSGEB, TÜBİTAK, Tekno girişim Sermaye Desteği, OSB (Organize Sanayi Bölgesi)” gibi Ar-Ge mekanizmasının parçalarının birbirinin bağlantısı olduğu düşünülerek; bu kapsamda teknoparkların önemi hususunda farkındalık yaratılmalıdır. Bu farkındalık ise daha çok medya ve reklam aracılığıyla özellikle gençlerin ve genç girişimcilerin teşvik edilmesi ile sağlanabilir.

Son yıllarda çıkarılan kanunlarla Teknoloji Gelişme Bölgeleri ile Ar-Ge Merkezleri ile Tasarım Merkezlerine verilen önemin arttığı, destek ve teşviklerle yapılandırıldığı görülmektedir. Bu yapılandırmaların realitede ne kadar işlevsellik kazanacağı ise zaman faktörüne bağlı olduğundan süreci takip ederek, ülkemizin kültür, gelenek gibi yan faktörlerin de oluşumunu gözeterak yapılanma sürecinden nasıl çıkacağımıza bakarak, gerekli iyileştirmelerin yapılması gerekmektedir.

Tarihe bakıldığında geriden gelen teknolojiyi benimsemekte ve uyum sağlamakta zorlanan bir kültüre sahip olduğumuz bilinmektedir. Diğer taraftan, Teknoloji ve bilimde son dönemde kısa süreli sıçramalar gösteren Hindistan (devlet destek ve teşvikleri ile) Güney Kore (Tam Zamanlı Eşdeğer personel artışına verilen önemle), Finlandiya (ülke koşullarına göre yapılan yatırımlarla) ve Tayvan (teknoloji işbirlikleri ile) örnekleri Türkiye için yol gösterici olabilmelidir.

Türkiye’deki teknoparklar konusunda yapılan çalışmalarda ülkemizdeki teknoparkların yenilik yapma konusunda istekli oldukları ancak işbirliği ya da stratejik ortaklıklar konusunda ise durumun tam tersi olduğu ortaya çıkmaktadır. Yani ülkede teknoparklardan beklenen patent ve yenilik sayısının artırılması için ülkedeki firmaların ve teknoparkların stratejik işbirliği yapmaları ve ortaklık kültürünü geliştirmeleri önem arz etmektedir.

Son olarak Türkiye’deki teknoparklarda açığa çıkan sorunların başında gelen yönetsel sorunlar açısından teknoloji ve teknopark kültürüne uzak bir yönetim sisteminin yerine liyakat temelli yönetim sisteminin hakim olması gerektiği de son derece önemli bir husustur. Böylece Türkiye’de başarılı olan teknopark şirketlerinin yurtdışına açılması ve dünya ülkeleri ile yakın ilişkiler kurmasının teşvik edilmesi de ayrıca önem kazanacaktır.

Günümüzde ülkelerin en önemli ekonomik parametresi hiç şüphesiz **cari açiktir**. Özellikle bizim gibi gelişmekte olan ülkeler neredeyse tüm ekonomik programlarını cari açık yaratmama, ya da oluşan cari açığın finansman kaynağını yaratma üzerine kurgulamaktadırlar. Bu yıl da yine maalesef daha bütçe yapılırken ekonomistlerin hesaplamalarına göre yıllık cari açık 31.2 milyar dolar civarında olacaktır.

Gelişen dünyanın, lokomotifini hiç şüphesiz teknoloji şirketleridir. Öyle ki, yarattıkları ekonomi ile ülkelerin kaderlerini belirleyecek kadar etkili hale gelmişlerdir. Hal böyleyken hiç şüphesiz, yurtdışına yapılan ihracatlar büyük önem kazanmaktadır. Ancak ülkemiz açısından, ihracat göstergeleri de bize hiçte olumlu sonuçlar göstermemektedir. Türkiye’nin son yıllarda ihraç ettiği ürünlerin kg fiyatı yaklaşık 1,32 ile 1,37 dolar seviyesindedir. Bu tutar Japonya’da 4, Almanya’da 3,7, çok değil, 90’lı yılların başında milli geliri bizimle aynı olan Güney Kore’de ise 2,54 dolar (neredeyse bizim 2 katımız) seviyesindedir.

Üstelik yapısal sorunları çözmek, ihracatı kalıcı olarak yükseltmek, ihracatı özendirmek adına alınan önlem ve teşvikler oldukça fazla olmasına rağmen tablo bu durumdadır. Teknolojik alanda Türkiye’nin yeterli donanımına ve ilerlemeye sahip olmadığı bilinen bir gerçektir.

Türkiye'nin bu açığını giderebilmek ve hizmet ihracatını artıracak adımlar atmak için yazılımcı yetiştirileceği iktidar tarafından dile getirilmiştir

Geçtiğimiz Nisan ayında iktidarın 1 milyon yazılımcı yetiştirme planı Bakan Berat Albayrak tarafından, "*Hizmet ihracatını artıracak önemli bir adım atılıyor! Milyonlarca yazılımcı yetiştirilecek!*" denilerek, tarihi bir istihdam hamlesi olan bu projenin, gençlerimize yazılımda çok daha ileri noktaya ulaşma imkânı sağlayacağı açıklanmıştır.

1 milyon yazılımcı yetiştirme projesine baktığımızda; resmi açıklamaya göre, Projeye başvuran 630 bin kişi, internet üzerinden toplam 936 bin saat eğitim almıştır. ("Eğitim" denilen şey ise aslında, internetteki videoların seyredilmesinden ibarettir.)

Peki, bunun yazılım projesinin ihracata nasıl bir faydası olacaktır? Bu ancak 1 milyon yazılımcı iş bulabilirse mümkün olabilecektir. Çünkü değil binler, yüzler mertebesinde yazılımcı istihdam edebilecek şirketlerin sayısı bile iki elin parmaklarını geçmiyor. Onlar da "1 Milyon Yazılımcı" projesinin mezunlarını değil, sektörde deneyimli yazılımcıları veya bilgisayar mühendisliği fakültelerinin yeni mezunlarını işe almaya devam ediyorlar.

Türkiye yazılımda iddialı bir ülke değildir. Yılda sadece 5.8 milyar dolarlık bir pazardan söz ediyoruz. Paraları betona gömmek yerine, bilime, teknolojiye harcasak belki farklı olurdu ama o tren de kaçmış durumdadır. Dolayısıyla, uzaktan eğitimle, yazılımcı yetiştirme yaklaşımı ile "1 milyon yazılımcı yetiştirdik" ama onlara istihdam yaratacak bir alan sağlayamadığımız için heba olmuş bir proje ve 1 milyon atıl yazılımcı ile baş başa kaldık.

Peki, nitelikli ürün kategorisinin en tepesinde yer alan, **yazılım sektöründe ne durumdayız**, buna baktığımızda;

Ülkemizde, yazılım sektöründe tüm teşvik sistemi teknopark, AR-GE tasarım merkezleri, teknoloji merkezleri ve teknokentler üzerinden yürütülmektedir.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda bu bölgelerde faaliyet gösteren firmalara en başta, Kurumlar ve Gelir vergisinden istisna olması yönünde peşinen tanınmış süper bir hak tanınmıştır.

Yine, bu bölgede faaliyet gösteren ve üretim yapan firmalara, KDV ile ilgili, bazı uygulamalarda da %18 olan KDV oranı 0 olarak uygulanmaktadır. Ayrıca, 7104 Sayılı KDV Kanun'un 14 üncü maddesiyle, Geçici 20 nci maddesinde yapılan değişikliklerle, teknoloji geliştirme bölgesinde ve ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunanların, bu bölgelerde ürettikleri oyun yazılımlarının teslimi KDV'den istisna tutulmuştur.

5746 sayılı Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi hakkındaki kanun ile bu bölgede faaliyet gösteren firmaların personel ücretleri gelir vergisinden istisna olup, bu kapsamdaki çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren payının yarısı da teşvikli durumdadır. Dolayısıyla, kanunla kurulan bu bölgelerde faaliyet göstermek büyük bir avantaj aslında. Son verilere baktığımızda; Türkiye'de 71'i faal olmak üzere toplam 85 adet Teknoloji geliştirme bölgesi yer almakta ve bu bölgelerde 317'si yabancı ortaklı olmak üzere, toplam 5.920 firma faaliyet göstermektedir. Yine bu bölgelerde toplam 60.757 kişi çalışmaktadır.

Bu bölgeleri biraz daha yakın mercek baktığımızda karşımıza başka bir tablo çıkıyor.

Osmangazi Köprüsü'nden geçerken görünen "Bilişim Vadisi" tabela düzeyindedir. Üstelik trafiğin yoğun olduğu saatlerde İstanbul'dan arabayla iki buçuk saatte gidilebiliyor Bilişim Vadisine. O yüzden yazılımcıların çoğu Bilişim Vadisi'nde çalışmak istemiyor.

Yazılımcılar şehir dışında çalışmak istemiyor, o yüzden ofislerini şehir merkezlerinde kuruyorlar. Gerçekten de Türkiye'nin kalburüstü bilişim şirketlerinin ofisleri İstanbul'un merkezinde; Levent'te, Maslak'ta, Karaköy'de, Altunizade'de bulunuyor.

Herkes gibi yazılımcılar da Covid - 19 koşulları nedeniyle bir süredir evden çalışmaktadır. Ama pandemi sona erince de şehir merkezinden çalışmaya devam edecekleri bilinmektedir, çünkü yaratıcı insanların uzak ve boğucu, sıkıcı ortamdaki kaçması gayet doğal karşılanmaktadır. En azından Türkiye'nin en büyük yazılım şirketi olan Logo Yazılım genel merkezi Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nden komşu Bilişim Vadisi'ne taşınmış olsaydı bu bile bir adım sayılabilirdi.

2001 yılında faaliyetlere başlayan bu merkezlerden bu güne kadar ihracı gerçekleşen ürünlerden elde edilen **ihracat geliri toplam 4.4 Milyar \$'dır. Oysa bu rakam toplam ihracat rakamları arasında çok küçük bir rakama tekabül etmektedir.** Hiç şüphesiz bu teşvik uygulamaları olası ithal yazılımların önüne geçmiş, iç piyasanın ihtiyacını karşılamış olsa da ihracat tutarı oldukça düşük kalmıştır. Dolayısıyla bunun sebepleri izaha muhtaç sorular arasında yer almaktadır.

Birebir aynı işi yapmalarına rağmen bu bölgelere hiç giremeyen ya da daha önce bu bölgelerde faaliyet göstermiş fakat nakit akışındaki problemler sebebi ile yüksek kira, vergi ve SGK ödemelerini zamanında yapamayan veya prosedürlerin yoğunluğu sebebi ile artık faaliyet gösteremeyen yazılım firmalarının durumları da ayrı bir sorun olarak ortada durmaktadır.

Bu bölgeler, özellikle üniversiteler için, yüksek kira getirisi sebebi ile ek gelir kaynağı olarak görülmektedirler. Bu durum yazılım firmaları lehine düzeltilmelidir. Aynı şartlarda üretim yapan teknoloji firmaları ise sırf faaliyetlerini bu bölgelerde yapamadıkları için birçok avantajdan yararlanamamaktadır.

Savaş teknolojileri teknolojik gelişmenin önündeki en büyük engellerden biridir

Diğer taraftan, teknolojik gelişmelerin insan hayatını olumsuz etkileri üzerine yapılan araştırmaların birinde **23 olumsuz etki arasında ilk sırada savaş teknolojisi yer almıştır.** Kaydedilen teknolojik gelişmeler nedeniyle atom bombaları, uzun menzilli füzeler, kimyasal silahlar, kitle imha silahları, nükleer silahlar, insansız savaş uçakları üretildiği bilinmektedir.

21. yüzyılda önceki yüzyıla oranla daha geniş çaplı, daha yıkıcı ve daha ağır sonuçlar doğuran savaş teknolojileri teknolojinin kötüye kullanıldığının önemli bir göstergesidir. Ülkemizde son yıllarda büyük bir istahla devam eden İnsansız Hava Araçları (İHA) ve Silahlı İnsansız Hava Araçları (SİHA) üretiminin büyük bir savaş ekonomisine hizmet ettiği görülmektedir.

Doğu Akdeniz ve Kıbrıs çevresinde süregelen gerginliğin çatışma ve savaş riskini her geçen gün artırdığı bilinmesine rağmen, turmandırılan bu gerginlik politikasından tüm tarafların zararlı çıkacağı açıktır. Ne Kıbrıs sorununun ne de doğal gaz konusunun tehdit, gerginlik ve çatışmayla çözülemeyeceği ortadadır.

Suriye'nin kuzeyinde sürdürülen operasyonlarda Selçuk Bayraktar, sahibi olduğu şirketin Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) için ürettiği silahlı/silahsız insansız hava araçlarını anlatırken,

“Bugüne kadar ortaya çıkan ölü sayısının neredeyse üçte birini Bayraktar Grubu’nun ürettiği İHA ve SİHA’larımız sayesinde gerçekleştirdik.” diyerek, insan yaşamını yok etmeyi hedefleyen teknolojilerin çıplaklığını ortaya koymaktadır.

Libya’daki savaşta da Türkiye ile BAE arasında bir vekalet savaşına dönen çatışmalarda da yoğun bir şekilde Bayraktar TB2 insansız uçakları kullanılmıştır. Azerbaycan-Ermenistan arasındaki savaşa dahil olmaktan geri durmayan Türkiye’nin buraya savaş değil barış ihraç etmesi gerekmektedir.

2007 yılından bu yana TSK’ya İHA satışı yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın damadı Selçuk Bayraktar’a şu anda TSK envanterinde 12 adet TB-2 taktik İHA için 47 milyon dolar ödendiği iddia edilmektedir.

Son yaşanan, Ermenistan ile Azerbaycan arasında Dağlık Karabağ üzerindeki anlaşmazlık nedeniyle çıkan sıcak çatışma ortamında, tarafların ateşkese ve barışa davet edilmesi gerekirken, Türkiye Ortadoğu ve Akdeniz de olduğu gibi Güney Kafkasya’da istikrarsızlık ihraç etme niyetini sadece Azerbaycan yanlısı söylemleri ile ortaya koymaktadır.

Eğitim teknolojilerinde içler acısı durumdayız

Teknoloji geliştirme bölgelerini tartışırken, uzaktan eğitimde yaşanan erişim sorunları nedeniyle, teknolojik alt yapı ve erişim konusunda ne kadar içler acısı durumda olduğumuz bir kez daha test edilmiştir. Bu kadar yazılım firmaları, yazılım uzmanları EBA’ya erişim sorunsalını çözmekten aciz durumdadır.

Türkiye’de 71’i faal olmak üzere toplam 85 adet teknoloji geliştirme bölgesi bulunduğu, 6.000’e yakın firmada ve 60 bin kişinin çalıştığı kayıtlara geçmiştir.

Peki, bu teknoloji geliştirme firmaları bir ülkenin geleceğinin örüldüğü eğitim alanında neden bir başarı elde edemiyor?

Pandemi sürecinde uygulamaya sokulan uzaktan eğitimde EBA sistemi sınıfta kalmıştır. EBA’nın alt yapı yetersizliğine teknoloji bölgelerinde faaliyet gösteren yazılım firmaları bir çare üretebilmiş midir? Kamuoyuna yansıyan haberler çözümsüzlüğün boyutlarını gözler önüne sermiştir.

Yeni eğitim yılına merhaba diyen öğrenciler, EBA’ya bağlanmak istediklerinde ekranda “**Çok kalabalık**” uyarısıyla karşılaştılar. EBA’nın kapasitesi 1 milyon kullanıcıya yükseltilmiş. Ancak öğrenci ve öğretmenlerin sayısı toplam 19 milyondur. O nedenle okul idarecileri öğretmenlere, geç saatlere kadar ders yapabilir, farklı platformlardan da bağlanabilirsiniz mesajları gönderiliyor. Oysa Koronavirüs salgını başladığında mart ayında öğrenciler EBA’ya girememiş, sistem çökmüştü, aradan 6 ay geçmesine rağmen bırakın çözüm üretilmesini, sorun katmerlenerek çığ gibi büyümüştür.

Yaşanan sıkıntılarla ilgili çıkan haberler yürek burkar hale gelmiştir.

Türkiye’nin teknolojiye en donanımlı kenti olduğu sanılan İstanbul’da İnternet altyapısındaki sorun nedeniyle EBA’ya erişemeyen 8 yaşındaki Çınar Mert, sorunun çözümü için çıktığı çatıdan düşerek hayatını kaybetmiştir. Çınar Mert’in hayatını kaybetmesinin ardından konuşan baba Önder Mert, “Oğlum o bilgisayarın kapağını bile açamadı. Olan çocuğumuza oldu.

Oğlum ne EBA geri getirebilir ne başka bir şey. Eğitim hani bedavaydı, herkese eşitti. Eğitim sistemimizi sıfırladılar. Ellerine yüzlerine bulaştırdılar. Ciğerimiz yandı. Ne diyelim!” demiştir.

Kahramanmaraş'ta edebiyat öğretmeni olarak görev yapan 50 yaşındaki Aziz Serin, öğrencilerine ders anlatırken internet bağlantısında yaşadığı sorun nedeniyle çıktığı tepede, kalp krizi geçirerek yaşamını yitirdi...

Kars Arpaçay Kümbet köyünde şebeke sorunu yaşayan onlarca öğrenci EBA'dan derslere katılmadığı için 1 kilometre yürüyerek ellerinde kalem, defter ve cep telefonlarıyla demir yolu ve toprak zeminde EBA'ya bağlanmaya çalışıyorlar.

Hakkari kırsalındaki öğrenciler, şebeke ve internet sorunundan kaynaklı EBA'ya ulaşım için her gün Zap Vadisi'nde şebeke çeken bir yer aramak için yürüyüş yapıyorlar. (Bunun birde kış mevsimini düşünmek gerekiyor) 7 öğrenciye bir telefon, Her gün bir veli eşlik ediyor.

Eğitim Sen 6 milyon öğrencinin sisteme erişemediği açıklamasını yapmıştır. Partimiz; Milli Eğitim Temel Kanunu'nda bir değişiklik yapılmasını öneren bir kanun teklifini parlamentoya sundu. Buna göre Eğitim kurumlarında kullanılacak basılı eğitim malzemesi ile bilgisayar ve/veya tablet, ders uygulamalarının gerektirdiği çevrimiçi programlar ve hızlı ve sabit internet hizmeti öğrenim süresi boyunca ücretsiz olarak Bakanlıkça karşılanmasını öneriyoruz. Bu konuda bir adım atılmalı ve eğitim konusunda gerçek, kalıcı çözümler derhal üretilmelidir.

Bunlar söyleyince Milli Eğitim'in bütün bütçesinin öğretmen maaşlarına gittiği, çocuklara bilgisayar, internet paketi dağıtmaya para kalmadığı cevabını alıyoruz.

Oysa ki Dünya Bankası uzaktan eğitim altyapısı kurulması için Türkiye'ye 160 milyon dolar kredi verilmiştir.

Tüm bu gerekçelerden dolayı komisyona sunulan teklife muhalefet ettiğimizi belirtiyor, içinde zihniyet değişimini barındıran, teknolojide toplum yararına bir değişimi hedefleyen bir kanun teklifinin kapsamlı bir şekilde tartışılarak konuşulması gerektiğini ifade etmek istiyoruz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

(2/3112) esas numaralı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine ilişkin görüşlerimiz aşağıdadır:

GENEL DEĞERLENDİRME

Sanayi sektörü, gerek diğer sektörlerle olan bağlantısı, gerekse yarattığı katma değer ve istihdam bakımından ekonomik büyümenin kilit sektörü konumundadır. Bu nedendenir ki, sanayileşme, iktisadi büyümenin ve kalkınmanın itici gücü ve ekonomik büyümenin motoru olarak kabul edilmektedir. Ancak sanayi sanayileşme ve yatırım süreçleri, sabır, sermaye, teknoloji ve bilgi ile ilerleyen uzun süreli yolculuklardır.

Sanayi sektörünün gelişmesi, tarım ve hizmetler sektörlerini de olumlu yönde etkilemektedir. Sanayi sektörü sahip olduğu geniş alt sektör yelpazesi nedeniyle ekonominin diğer tüm sektörlerinden önemli ölçüde ara girdi talep ve arz eden bir niteliğe sahip olmasından dolayı tarım ve hizmetlerin gelişmesinde de belirleyici rol oynamaya devam etmektedir. Tarım ve hizmetler, sanayinin yarattığı yüksek gelirli tüketicilerden, daha ileri donanım ve girdilerden, daha gelişmiş depolama ve ulaşım kolaylıklarından büyük faydalar sağlamaktadır.

Hizmetler kesimindeki büyüme eğilimi de büyük ölçüde sanayi sektöründeki hareketlenmeye göre biçimlenmektedir. Bunların yanı sıra, sanayi sektörü bilhassa finans, teknik eğitim, tasarım, bakım-onarım ve lojistik gibi yeni hizmet sektörlerinin gelişmesinde ve söz konusu sektörlerde teknik ve idari beceriler yaratılmasında kilit bir rol oynamaktadır.

Her şeyden önce, sanayi sektörü ve özellikle teknoloji yoğun imalat sanayi sektörleri, yeni ürünlerin ve süreç teknolojilerinin geliştirilmesinde ve tüm ekonomiye yayılmasında hayati bir öneme sahiptir. Bu sektörler, yurt dışında gerçekleştirilen yeniliklerin anlaşılması ve uygulanması açısından son derece önemli olan teknoloji özümleme yeteneğini de geliştirmektedir. Bunlara ilaveten, sanayi sektöründe yürütülen teknolojik faaliyetler diğer sektörlerle nazaran daha geniş bir öğrenme ve uygulama potansiyeli taşımakta olup, yüksek teknolojiye sahip sınıai ürünler, bilimsel bilgilerin uygulamaya konulmasında daha geniş bir uygulama alanı sağladığı için nispeten daha yüksek bir öğrenme potansiyeli sağlamakta olup, diğer üretim faaliyetlerinde kullanılabilecek jenerik bilgi ve yeni beceri yaratma açısından önemli ölçüde yayılma etkisi sağlamaktadırlar.

Sanayi sektörü, dinamik karşılaştırmalı üstünlüklerin ve teknolojik yenilik faaliyetlerinin ana kaynağını oluşturmaktadır. Şöyle ki, sanayi sektöründe beceri çeşitliliği ve derinliği daha fazla olduğundan, değişen teknoloji ve talep koşullarına uyum sağlamak için gerekli olan esneklik daha yüksektir.

Bilgi erişiminin ve ticaret imkanlarının geçmiş dönemlere kıyasla oldukça önemli gelişme gösterdiği günümüzde, sanayi ve teknoloji birlikteliği ile yürütülen faaliyetler daha da belirginlik kazanmıştır. Her alanda yoğun bir rekabetin yaşandığı günümüz dünyasında teknolojik ilerleme ve yenilik faaliyetlerinin rekabetçi kalabilmenin ve iktisadi büyümenin ana unsurlarından birisi olduğu herkes tarafından genel kabul görmektedir. Bir ekonomideki refah düzeyini sağlayan en önemli etkenlerden birisinin de teknolojik gelişme olduğu birçok çalışmada gösterilmiştir.

Teknolojik gelişmenin üretime uygulanmasını mümkün kılan ise esas olarak sanayi sektörüdür. Teknolojik gelişme tabii ki tarım ve hizmetlere de uygulanmaktadır ama asıl uygulama alanı sanayidir.

Teknolojik yatırımlarla desteklenen rekabetçi sanayileşme politikaları ülkemizin her alanda dışarıya olan bağımlılığını azaltacaktır.

Günümüz dünyası bu anlamda en önemli yatırım harcamalarını üniversiteler ile sanayi kuruluşlarını bir araya getiren teknoparklara ve araştırma geliştirme hizmetlerine yapmaktadır. Bu kapsamda teknoparklar, üniversiteler ile sanayi kuruluşlarını bir araya getirerek yenilikçi fikirlerin ticari olarak değerlendirilmesini, artan beyin göçünün azaltılmasını ve ülke gelişmişlik seviyesinin artırılmasını temel amaçlar olarak edinen merkezler olarak kabul edilmektedir. Bu yapıların sağlıklı bir şekilde çalışabilmesi için birtakım destek mekanizmalarına ihtiyaç vardır. Fakat Türkiye’de girişimcilere sunulan bu destek mekanizmaları oldukça yetersiz kalmaktadır.

Batıdaki örnekleri incelendiğinde ülkemizin teknoloji üretimi hususunda geride kalmasının en önemli nedenleri arasında üniversite ve sanayi işbirliğinin olmaması sayılmaktadır. Üniversite sanayi işbirliğinin en üst seviyede olduğu merkezlerin Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yani Teknoparklar olduğunu kabul edilir bir gerçektir. Ayrıca teknoparklar, tüm dünyada ve Türkiye’de gittikçe artan ilgi gören yenilikçi düşüncenin sanayi ile buluştuğu merkezler olarak oldukça hassas bir öneme sahiptirler. Bu merkezler önümüzdeki dönemde ülkemizin ekonomik hayatının kaderini belirleyecektir.

Ülkemizde, teknoloji bölgelerine yönelik ilk kanuni düzenleme 4691 Sayılı Kanun ile 2001 yapılmıştır. 2001 yılından önce ise, ülkemizin bilim, teknoloji ve yenilik eko sisteminin önemli kurumları devreye girmiş, teknolojik gelişmelerin altyapıları hazırlanmıştır.

Bugün gelinen noktada, sistemin yeniden reforma ihtiyacı vardır, var olanlar ilave yeni yasaların ve kurumsal zenginleşmelerin gerçekleşmesi gerekmektedir. Burada olduğu gibi Kanunlar içinde palyatif düzenlemeler değil, sistemin genel değerlendirilmesi ile makro ölçekte onarım ve iyileştirmeler gerekmektedir.

KANUN TEKLİFİNİN GENELİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Kanun teklifi ile sekiz yasada değişiklik öngörülmektedir. Bu değişiklik önerilen kanunlardan ilki 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile ilgili. Kamuoyunca özellikle teknoparklar olarak bilinen teknoloji geliştirme bölgeleri (TGB) ile ilgili önerilen değişiklikler ile;

- Teknoparklara sağlanan vergi ve diğer avantajların 31.12.2028 tarihine kadar uzatılması ve vergi avantajının artırılması,
- Teknopark başvurusunu değerlendiren kurulun yapısında değişiklik yapılması,
- Teknopark yönetici şirketine ait esas sözleşme ve bu sözleşmede yapılacak değişiklikler için Bakanlıktan onay alınması, (şu anda resmi olmasa da prosedür bu şekilde işlemektedir.)
- Teknopark bölgeleri dışında da kuluçka merkezlerinin kurulması ve Bakanlıkça belirlenecek kabul kriterlerine göre başlangıç firmaların (TGB bölgesi avantajlarını sahip olarak) kuluçkaya kabul edilmesi,

- TGB firmalarına sağlanan AR-GE personeli (Temel bilimler (matematik, fizik, kimya, biyoloji) mezunları) desteğinin iki yıl boyunca TTO, kuluçka merkezi ve kuluçka firmalarında sağlanması (temel bilimler ve Bakanlığın belirleyeceği diğer bölüm mezunlarına),
- Bakanlık desteğinin inşaat kalemleri ile birlikte makine, ekipman ve yazılım alımları içinde sağlanması,
- TGB’de faaliyet gösteren firmalara doktora öğrencisi istihdamı ve stajyerler alımları için Bakanlık bütçesi ile mali destek sağlanması,
- TGB’de faaliyet gösterecek yönetici şirket ve firmaların faaliyet ruhsatlarının Bakanlık İl Müdürlüklerince verilmesi,
- TGB’de AR-GE faaliyetlerine devam etmeyen firmaların tahliye süreci ve faaliyetlerini yürütmeyen TGB bölgelerinin kapatılma süreçlerinin resmi prosedürünün belirlenmesi,
- AR-GE personelinin bölge dışında süre geçirebilmesi için zorunlu olan bir yıl çalışma şartının kaldırılması,
- Ayrıca 5746 Sayılı Kanun kapsamında AR-GE veya tasarım merkezlerinde doktora mezunu personelin üniversitelerde AR-GE ve yenilik alanında ders vermesi veya AR-GE ve tasarım personelinin teknoloji geliştirme bölgelerinde bulunan girişimcilere mentorluk yapması durumunda (haftalık maksimum 8 saat) bu dersler için de vergi avantajının devam etmesi, değişiklikleri öngörülmektedir.

Bu değişikliklerin hepsini bugünkü yasaya göre olumlu gelişmeler olarak değerlendiriyoruz. Ancak, öncelikle belirtmek gerekir ki birçok yasada olduğu gibi mali konularda, vergi muafiyet oranlarının değiştirilmesi konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesini ise yanlış buluyoruz.

Teklifi daha geniş bir açıdan inceleyecek olursak: Öncelikle “Mevcut teknoparklarda durum nedir?” Kazancımız, kaybımız ne olmuştur?” Teknoparklar teknoloji ihracatımızın artmasına nasıl katkıda bulunmuştur?” gibi sorulara cevap vererek teklif hazırlanmalıydı. Yani, detaylı bir etki analizi yapılmalıydı. Eğer bu yapıldıysa da muhalefet partileri bu hususta bilgilendirilmeliydi.

Teknoparklara teşvik veriliyor fakat ihracattaki yüksek teknoloji ürün oranımız ise sürekli azalıyor. OECD raporuna göre elektronik, bilgisayar ve optik alanında G.Kore’de yüzde 7 nin üzerinde olan bu oranın ülkemizde on binde 13 olan 2012 yılı rakamı, 2015 yılında on binde 11’e, 2018 yılında da on binde 9’a düşmüştür. Yani G. Kore’nin rakamının yaklaşık 70 te biri düzeyindeyiz. Buna savunma olarak “İhracatımız çok arttı, o yüzden oran düştü” denilebilir, “diğer yüksek teknolojilerde arttı” da denilebilir. Bunların yanında iktidar partisinin farklı argümanları da mevcut olabilir. Bunların detaylı araştırılması lazım.

Bizce, esas sorun AR-GE’nin ötesine geçememişiz, ürün odaklı çalışmayı bilmeyişimizdir. Bir AR-GE çalışmasını ürün haline getirip pazarlamak çok daha farklı bir konudur. Bu konuda uzmanımız yok. Biz fikirden prototipe geliyoruz, daha sonrasında ise yokuz.

Tabii ki teknoparkların insan yetiştirmede çok faydası oldu. Ancak genelde bu fayda buralarda yetişen pek çok genç mühendisin yurtdışında iş bulmasına katkı sağladı. Dolayısıyla bu teknoparkların esas katkısı gelişmiş ülkelere eleman sağlamaktan öteye geçemedi. Burada önemli olan ülkemize ne sağladığıdır. Ona bakmak gerekir.

“Mevcut teknoparklar iyi çalışıyor mu?” “Altyapıları nasıl?” sorularına cevap bulmak, bu konuda yeni çözümler bulmak için önemli bir adım olacaktır. Örneğin, Ankara’da Gölbaşı’nda Gazi Üniversitesi Teknoparkında sürekli elektrik kesiliyor. Kaldı ki Ankara, ülkemizin en büyük şehirlerindendir ve başkentimizdir. Daha küçük illere göre fırsatlarının daha fazla olduğunu da göz önünde bulundurmak gerekir.

Ayrıca Gazi Üniversitesi'nin Teknoparkı Gölbaşı'nda fakat Mühendislik Fakültesi Maltepe'de. Aralarında yaklaşık bir saatlik mesafe var. Pratik olarak "bu teknopark üniversitenin içerisinde" diyebilir miyiz?

Bizim görüşümüze göre teknoparkı olan tüm üniversitelerin içi de teknopark statüsünde olmalıdır. Firmalar, üniversite binalarının aralarında yer almalıdır. Bu sayede üniversite ve sanayi de iç içe yaşayacaktır.

Önemli bir diğer nokta var, şu anda teknoparklar üniversiteleri gayrimenkul yatırımcısı yapmış konumdadır. Devlet destek veriyor; bazı üniversiteler de teknopark yapıp firmalara metrekaresi 15-25 dolardan kiraya vermeyi hesaplıyor. Bu sayede üniversiteye gelir sağlamak amaçlanıyor. Kısacası aslında devletin teşvik ve desteğinden üniversite de pay elde etmiş oluyor.

Ayrıca, teknoparkta geçirilen süre konusunu da doğru bulmuyoruz. Bu hususta Bakanlık polislik yapıyor, firmalar da sürekli kaçamak yollar arıyorlar. Günümüzde özellikle yazılım alanında yapılan işler zaten online olarak da yapılabilir. AR-GE'ye harcanan zaman olarak sadece Teknoparkta geçirilen saatleri tespit yöntemi günümüz şartlarına uygun değildir. Bizce destek, projenin nerede yapıldığını önemsemek yerine proje bazlı olmalıdır.

Sonuç olarak teknoloji geliştirme bölgeleri konusunun daha detaylı irdelenmesi gerekmektedir. Öncelikle hedefimizi belirlemeliyiz, bu hedefe ulaşacak şekilde yeni baştan tasarlamalıyız. Yasal altyapımızı da ona göre yapmalıyız.

Teklif ile diğer yasalarda önerilen değişiklikler üzerinde görüşlerimiz aşağıda maddeler üzerine değerlendirme kısmında açıklanmıştır.

MADDELER ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

MADDE 5- Büyük maliyetle ve tematik kümelenmelerin çok belirgin olmadığı TGB'lerde bu denli yaygın atölyelerin ve AR-GE binalarının yapılması büyük ve gereksiz masraflara yol açabilecektir. Oysa ki bunun yerine Bakanlık, sınırlı kaynaklarını farklı destek mekanizmalarını geliştirerek gerek TGB içi KOBİ veya TGB dışındaki küçük sanayi esnafının acil AR-GE ve inovasyona yönelik proje niyet ve girişimlerini doğrudan destekleme yoluna giderek, doğrudan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri kuruluş amacına uygun ve de ülkenin genel olarak ihtiyacı olan teknolojik gelişim hedeflerine yönelik destek imkanlarını sunması, hem elzem hem de hedef odaklı adımlar olacaktır. Öte yandan araştırma geliştirme ve teknoloji üretme kapasitesi ve potansiyeli olmayan yerlere TGB açılarak birçok altyapı masrafı da yapılarak zaten kamu kaynakları çarçur edilmektedir. Bunun iller arasında yarış şeklinde yürümemesi ve yürütülmemesi ve sırf siyasi yönlendirmelere göre TGB kurulması kararlarının verilmesi engellenmelidir. Değerleme mekanizması baskılardan uzak ve daha titiz karar vermelidir. "Kuralım mı, kuralım" mantığı yanlıştır.

MADDE 5, 7- Gerek Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TGB) yönetimi A.Ş.'ler, gerekse de yine Üniversite içinde kurulu Teknoloji Transfer Ofisi A.Ş gibi yapılanmalar, sermaye şirketi statüsü elde etmekle esas kuruluşundaki amaçları dışı yoğun Araştırma Teknoloji Geliştirme boyutlu kamu kurumlarının (TÜBİTAK vb gibi) proje destek faaliyetlerine başvurmaktadırlar. Ancak, amaç dışı Araştırma Teknoloji Geliştirme demonstrasyonu projelerine ve programlarına başvurmaları ve TTO A.Ş. ve TGB Yönetici A.Ş'ler içinde amaca matuf hizmetler için istihdam edilmiş danışman nitelikli uzman ve akademisyenlerin amaç dışı çalışmalarına yönelmelerine neden olmaktadır. Öneride "AR-GE faaliyetlerinde bulunabilirler" ifadesi netleştirilmeli, TTO A.Ş. ve TGB Yönetici A.Ş'lerin amaç dışı AR-GE faaliyetlerine girişmeleri net olarak engellenmelidir. Orada mesaisini harcayan bütün personel kanun ve uygulama yönetmeliğinde belirtilen hedefler çerçevesinde faaliyetlere odaklanmalıdır. Akademik danışman personel, akademik mesaisinde akademik faaliyetlere ve projelere, TEKNOPARK içinde özel firmasını kuracaksa oradaki mesaisinde kendi firması AR-GE

proje faaliyetlerine, TTO A.Ş. ve TGB Yönetici A.Ş.'lerde ise bu kurumların tanımlı amaçlarına uygun koordinasyon, yakın tecrübi destek vb. faaliyetlerde yer almalıdırlar. Zira bölgelerimizin ve ülkemizin inovasyonu ve teknolojiyi geliştirme, buluşturma, yönlendirme, ekosistemi güçlendirme faaliyetlerine ciddi ihtiyaçları mevcuttur. Danışman olarak TTO A.Ş. ve TGB Yönetici A.Ş.'lerde yer alan uzman ve akademisyenler –bir yandan da- bunu ivmelendirecek özelliklere sahip olarak seçtikleri için bilhassa buralarda istihdam edilmiş ve edilmektedir. Bu özelliklerinin gereğini yerine getirmelidirler. Bu arada, TTO'ların TGB'ler ile organik ve işlevsel bağı net değil. Kimi TTO'lar TGB'ye bağlı. Kimileri üniversite yönetimlerine, kimileri de bağımsız sermaye şirketleridir. Bunların netleşmesi için teklifte bir düzenleme gerekmektedir.

Öte yandan, Teknoloji Geliştirme Bölgesi, coğrafi olarak sınırlandırılmış belli bir alanın özel bir statü ile yönetilmesidir. Oysa uygulamada, bu özel alanın yönetimi ise A.Ş. statüsünde şirketler hukukuna göre kurulan ve işletilen bir şirkete devredilmektedir. Kamusal bir görev, özel hukuk tüzel kişisine devredilmektedir. Bu anayasal olarak yanlıştır. Kamusal bir yetki özel kişilere devredilemez. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı buralarda kendisine bağlı Genel Sekreterlik ya da Müdürlük teşkil ederek buraları yönetebilir. Başka türlü bu A.Ş.'leri yönetemez ve denetleyemez. Zaten A.Ş statüsünü kurduğunuz anda buraların denetim yetkisi otomatik olarak Ticaret Bakanlığına geçer. Hali hazırda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, yetki ve görev gaspı yaparak bu bölgeleri denetlemeye çalışmaktadır. Bu işin farkında olan TGB yönetimleri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına itiraz edebilmektedir. Bakanlık da bu itirazlar karşısında aciz kalabilmektedir.

MADDE 6 ve 18'de belirtilen “fonlar” ve “sermayeye dayalı mekanizmalar” konuları uygulama şekli ve usulleri açık ve net değildir. Bu husus kanunda daha açık anlatılarak sınırları net belirlenmelidir. Denetim mekanizmaları beraberinde tanımlanmalıdır.

MADDE 10-16 ve MADDE 21-22 gündeme alınan imza sirküleri istenip istenmeme konusunun kanuna yansıtılması devlet geleneği ve ciddiyeti açısından yakışıksız bulunmaktadır. Bu hususta esasen kamuda bürokrasiyi azaltmaya dönük çalışmalar yürütülmekte ve genelgeler gönderilmektedir. Keza, dijitalleşmeye dönük hükümet hedefleri de genelgelerle kamu kurumlarına direktifler olarak iletilmektedir. Tüm kurumlar, esasen imkanları nispetinde gerekli teknik ve yazılımsal hazırlıklarını yapmakta, kanunda anılan ilgili kamu kurumları ile protokoller yaparak kolay uygulamalar için veri paylaşımı çalışmalarını yürütmekte, hukuksal iç danışmalarda da bulunarak bu yönde hızla ilerleme kaydetmektedirler. Pandemi süreci de bu yönde çalışmalarda önemli hızlandırıcı etki yapmıştır. O nedenle bu maddenin gerekçesi büyük oranda havada kalmıştır. İdare kendi yönetsel acziyetini kanun yoluyla çözmeye cihetine gitmektedir.

MADDE 19'da belirtilen AR-GE ve Tasarım Merkezleri konusu önemlidir. Zira, burada bir ciddiyet sorunu vardır. Merkez, ne kadar merkez tartışma konusudur. Sadece rakamlara bakarak belirlenen ve çoğunlukla zaten firmanın kapasitesi kapsamında olan çalışmaların belirli bir tanım çerçevesinde ve başvuru kurallarına uygunluğuna göre ele alınan AR-GE ve Tasarım Merkezleri ismi ile mütenasip ciddiyet ve önemde firmalar tarafından algılanmamaktadır. Konu, koşullara uyan sayıları temin edip, fabrika içinde bir bölme yaparak ve oraya turnike makineleri koyarak giriş çıkışı sağlayan bir yapı olarak görülmemelidir. Bunun ötesinde ciddiyet içeren AR-GE ve Tasarım Merkezleri yapısına bürünmelerini Bakanlık yeni değerlendirmeler sonucu ele alıp, yeni ve kapsamlı önerileri beraberinde firmalara bir gereklilik olarak belirtmeli, gerekirse ek koşullar getirmelidir.

Başlangıç için, AR-GE'yi inovasyonu firmalara özendirmek için bu yapılar doğru idi ama artık, firmaların kendi katkıları ile de anlayış ileri hedeflere taşınmalıdır.

AR-GE ve Tasarım Merkezlerinin sayılarının artması ile Bakanlık tarafından yapılması gereken denetimlerin etkin olarak yapılamadığı ifade edilmekte, bu nedenle, teklifte bu merkezlerin yetkilendirilmiş TGB Yönetici şirketince denetlenmelerine imkan sağlanmaktadır. Bu hususun devletin asli görevi olan denetim yetkisinin bir özel firmaya devri anlamına geleceğini, dolayısı ile devlet ciddiyeti ile bağdaşmayacağını değerlendiriyoruz.

SONUÇ VE GENEL ÖNERİLER

TEKLİFTE mevcut salgın ve olası salgın süreçlerindeki çalışma koşullarına ilişkin açıklayıcı ve yönlendirici hususlar eksiktir. Kanunda direk yer verilmese de, salgın koşullarını göz ardı etmeyen uygulama esnekliklerinin mücbir sebepler olduğunda neler olabileceği belirtilmelidir.

Bu teklifi doğrudan ilgilendiren ve teklif içinde yer-yer değinilen AR-GE ürünlerinin ticarileşmesi konusunda da yeni bir alt ekosistemin genel sisteme eklenmesi gerekmektedir. Bugün Türkiye'nin mikro teknolojilerde attığı adımların temelini oluşturan KOBİ AR-GE, teknoloji desteklerinin ve teşviklerinin her türlü imkanlarla artırılması gerekir.

Teklif ile mevcut yasalarda iyileştirmeler yanında yeni usul ve yöntemlere de yer verilmiştir.

- AR-GE destek ve teşviki için devlet yanında özel sektör firmalarından alınacak katkılarla bir sermaye fonu kurulması hedeflenmiş,
- AR-GE ve Tasarım Merkezlerinin denetimleri için TGB Şirketlerinin yetkilendirilmesine imkan sağlanmış,
- Teknoparklarda Bakanlık desteğinin inşaat kalemleri ile birlikte makine, ekipman ve yazılım alımlarına genişletilmesi imkanı getirilmiştir.

Büyük sanayinin özellikle dünya çapında büyük markalar yaratacak gerek teknolojik gerekse de yönetsel yapılarını güçlendirip, onların elini güçlendirecek devlet girişimi ve operasyonlarının devreye sokulması gerekmektedir. Buraya dönük, Uzak Asya ve Güney Asya modellerinde olduğu gibi gerekirse müdahil devlet olup, bazı siparişe dayalı dev desteklerin sağlanması, izlenmesi ve sonuçlandırılması yönünde özel sektör ile birlikte hareket edecek kamu mekanizmalarının kurulması gerekmektedir.

Ayhan Altıntaş

Ankara

Yasin Öztürk

Denizli

SAMSUN MİLLETVEKİLİ FUAT KÖKTAŞ VE
48 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ
KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ

MADDE 1- 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun kararları da dikkate alınarak” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 4691 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (s) ve (ee) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir,

“a) Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,”

“s) Kuluçka Merkezi (İnkübatör): Özellikle genç ve yeni işletmeleri geliştirmek amacıyla; girişimcilere bölge içinde veya dışında ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sağlandığı yapıları,”

“ee) Desteklenecek Programlar: Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programları ile Bakanlıkça belirlenecek diğer programları,”

“ff) Kuluçka Girişimcisi: Kuluçka merkezlerinde yer alan AR-GE, teknolojik yenilik, yazılım ve tasarım faaliyetlerinde bulunan ve nitelikleri ve bu merkezlerde bulunabilecekleri süre Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen erken aşama girişimcileri,

gg) AR-GE Binası: Bölgelerde AR-GE, tasarım ve yenilik faaliyeti yürüten girişimcilere tahsis edilecek ofislerin, ortak alanların ve Bölge hizmetlerinin sunulması ile ilgili birimlerin yer aldığı yapıyı,

hh) Atölye: Girişimciler tarafından AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan makine ve ekipmanların bulunduğu yapıyı ya da alanı,

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR,
BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ
KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ

MADDE 1- 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun kararları da dikkate alınarak” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 4691 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (s) ve (ee) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir,

“a) Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,”

“s) Kuluçka Merkezi (İnkübatör): Özellikle genç ve yeni işletmeleri geliştirmek amacıyla; girişimcilere bölge içinde veya dışında ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sağlandığı yapıları,”

“ee) Desteklenecek Programlar: Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programları ile Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine Bakanlıkça belirlenecek diğer programları,”

“ff) Kuluçka Girişimcisi: Kuluçka merkezlerinde yer alan AR-GE, teknolojik yenilik, yazılım ve tasarım faaliyetlerinde bulunan ve nitelikleri ve bu merkezlerde bulunabilecekleri süre Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen erken aşama girişimcileri,

gg) AR-GE Binası: Bölgelerde AR-GE, tasarım ve yenilik faaliyeti yürüten girişimcilere tahsis edilecek ofislerin, ortak alanların ve Bölge hizmetlerinin sunulması ile ilgili birimlerin yer aldığı yapıyı,

hh) Atölye: Girişimciler tarafından AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan makine ve ekipmanların bulunduğu yapıyı ya da alanı,

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

ı) Stajyer: Yükseköğretim Kurulunca yükseköğretim kurumlarında veya Milli Eğitim Bakanlığınca mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında verilmesi uygun görülen her düzeydeki alana özgü olarak belirlenen teorik ve uygulamalı dersler dışında, öğretim programlarıyla kazandırılması öngörülen mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışların geliştirilmesi, sektörün tanınması, iş hayatına uyum, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmek amacıyla işletmelerde mesleki çalışma yapan öğrencileri,”

MADDE 3- 4691 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde ve ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “ya da Bölge sınırı değişikliğine” ibaresi “, Bölge sınırı değişikliğine ya da Bölge alanı iptaline” şeklinde değiştirilmiştir.

“Başvuruları değerlendirmek üzere Bakanlık temsilcisi başkanlığında, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı ve Bakanlık tarafından belirlenecek teknoloji konusunda faaliyet gösteren iki kurum veya kuruluşun birer temsilcinin katılımı ile Değerlendirme Kurulu oluşturulur.”

MADDE 4- 4691 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra, mevcut yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar, mevcut dokuzuncu fıkrasına aşağıdaki cümleler, mevcut onbirinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yönetici şirket esas sözleşmesi ile esas sözleşme değişiklikleri için Bakanlık izni şartı aranır.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ı) Stajyer: Yükseköğretim Kurulunca yükseköğretim kurumlarında veya Milli Eğitim Bakanlığınca mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında verilmesi uygun görülen her düzeydeki alana özgü olarak belirlenen teorik ve uygulamalı dersler dışında, öğretim programlarıyla kazandırılması öngörülen mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışların geliştirilmesi, sektörün tanınması, iş hayatına uyum, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmek amacıyla işletmelerde mesleki çalışma yapan öğrencileri,”

MADDE 3- 4691 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde ve ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “ya da Bölge sınırı değişikliğine” ibaresi “, Bölge sınırı değişikliğine ya da Bölge alanı iptaline” şeklinde değiştirilmiştir.

“Başvuruları değerlendirmek üzere Bakanlık temsilcisi başkanlığında, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı ve Bakanlık tarafından belirlenecek teknoloji konusunda faaliyet gösteren en az biri özel kuruluşun birer temsilcinin katılımı ile Değerlendirme Kurulu oluşturulur.”

MADDE 4- 4691 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra, mevcut yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar, mevcut dokuzuncu fıkrasına aşağıdaki cümleler, mevcut onbirinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yönetici şirket esas sözleşmesi ile esas sözleşme değişiklikleri için Bakanlık izni şartı aranır.”

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

“Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketi tarafından bölge alanları dışında Değerlendirme Kurulunun kararı üzerine Bakanlıkça izin verilmesi halinde kuluçka merkezi açılabilir. Bu kuluçka merkezlerinde sadece kuluçka girişimcileri yer alabilir. Bu kapsamda açılacak merkezler ve buralarda yer alacak girişimcilerde aranacak şartlar Bakanlıkça belirlenir. Bu Kanun kapsamında sağlanan destek, teşvik, muafiyet ve istisnalar, bu merkezlerde de aynen uygulanır. Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları dahil olmak üzere, bu merkezlere dair diğer tüm iş ve işlemlerde bu Kanun ve ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ilgili mevzuat çerçevesinde Bakanlık il müdürlükleri tarafından düzenlenir ve bu kapsamda denetlenir.”

“Ayrıca Bölge alanında mücbir sebep halleri dışında faaliyetlerin bir yıl durması halinde Cumhurbaşkanının söz konusu alanın ilanına ilişkin kararı, hüküm ve sonuçları ile birlikte ortadan kalkar. Bu durum, Bakanlık tarafından ilgili diğer kurum ve kuruluşlara bildirilir.”

“Bölgede faaliyet gösteren girişimcilerin projelerinin tamamlanma tarihinden itibaren yönetmelikle belirlenen şartlar dahilinde yeni bir proje sunmamarları ve ilgili mevzuat çerçevesinde yönetici şirkete iletmekle yükümlü oldukları bilgi ve belgeleri süresinde iletmemeleri halinde, sözleşme fesh olunmuş sayılır. Fesih tahliye nedenidir.”

MADDE 5- 4691 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Temel bilimler” ibaresi “Desteklenecek program” şeklinde değiştirilmiş, cümlede yer alan “Bilim,” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkranın üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketi tarafından bölge alanları dışında Değerlendirme Kurulunun kararı üzerine Bakanlıkça izin verilmesi halinde kuluçka merkezi açılabilir. Bu kuluçka merkezlerinde sadece kuluçka girişimcileri yer alabilir. Bu kapsamda açılacak merkezler ve buralarda yer alacak girişimcilerde aranacak şartlar Bakanlıkça belirlenir. Bu Kanun kapsamında sağlanan destek, teşvik, muafiyet ve istisnalar, bu merkezlerde de aynen uygulanır. Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları dahil olmak üzere, bu merkezlere dair diğer tüm iş ve işlemlerde bu Kanun ve ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ilgili mevzuat çerçevesinde Bakanlık il müdürlükleri tarafından düzenlenir ve bu kapsamda denetlenir.”

“Ayrıca Bölge alanında mücbir sebep halleri dışında faaliyetlerin bir yıl durması halinde Cumhurbaşkanının söz konusu alanın ilanına ilişkin kararı, hüküm ve sonuçları ile birlikte ortadan kalkar. Bu durum, Bakanlık tarafından ilgili diğer kurum ve kuruluşlara bildirilir.”

“Bölgede faaliyet gösteren girişimcilerin projelerinin tamamlanma tarihinden itibaren yönetmelikle belirlenen şartlar dahilinde yeni bir proje sunmamarları ve ilgili mevzuat çerçevesinde yönetici şirkete iletmekle yükümlü oldukları bilgi ve belgeleri süresinde iletmemeleri halinde, sözleşme fesh olunmuş sayılır. Fesih tahliye nedenidir.”

MADDE 5- 4691 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Temel bilimler” ibaresi “Desteklenecek program” şeklinde değiştirilmiş, cümlede yer alan “Bilim,” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkranın üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

“Bölgelerde alt yapı, idare binası, AR-GE binası, atölye ve kuluçka merkezi inşası ile atölyelerde kullanılacak makine, ekipman ve yazılımlar ile AR-GE ve yenilik faaliyetleri ile tasarım faaliyetlerini desteklemeye yönelik yönetici şirketçe yürütülen veya yürütülecek kuluçka programları, teknoloji transfer ofisi hizmetleri ve teknoloji işbirliği programları ile ilgili giderler, yardım amacıyla Bakanlık bütçesine konulan ödenekle sınırlı olmak üzere karşılanabilir.”

“Bu destek, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yönetici şirketlerinde kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofisi hizmetlerinde istihdam edilen desteklenecek programlar mezunu personele de aynen uygulanır.”

“Bölgelerde yer alan firmalara, istihdam ettikleri doktora öğrencisi AR-GE personeli için, iki yıl süreyle Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen şartlar çerçevesinde destek verilebilir.

Bu Kanun kapsamında stajyer istihdam eden firmalar, Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen şartlar çerçevesinde desteklenebilir.”

“Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 6- 4691 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- 1/1/2022 tarihinden itibaren geçici 2 nci madde kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançları tutarı 1.000.000 Türk Lirası ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılır. Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye’de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Bölgelerde alt yapı, idare binası, AR-GE binası, atölye ve kuluçka merkezi inşası ile atölyelerde kullanılacak makine, ekipman ve yazılımlar ile AR-GE ve yenilik faaliyetleri ile tasarım faaliyetlerini desteklemeye yönelik yönetici şirketçe yürütülen veya yürütülecek kuluçka programları, teknoloji transfer ofisi hizmetleri ve teknoloji iş birliği programları ile ilgili giderler, yardım amacıyla Bakanlık bütçesine konulan ödenekle sınırlı olmak üzere karşılanabilir.”

“Bu destek, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yönetici şirketlerinde kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofisi hizmetlerinde istihdam edilen desteklenecek programlar mezunu personele de aynen uygulanır.”

“Bölgelerde yer alan firmalara, istihdam ettikleri doktora öğrencisi AR-GE personeli için, iki yıl süreyle Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen şartlar çerçevesinde destek verilebilir.

Bu Kanun kapsamında stajyer istihdam eden firmalar, Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen şartlar çerçevesinde desteklenebilir.”

“Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 6- 4691 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- 1/1/2022 tarihinden itibaren geçici 2 nci madde kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançları tutarı 1.000.000 Türk lirası ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılır. Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır. Bu

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır. Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, bu Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançlar tutarının yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemez. Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 TL ile sınırlıdır. Bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziyayı cezası uygulanmaksızın tarh edilir. Cumhurbaşkanı bu fıkroda yer alan tutar ve oranları birlikte ya da ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye, beş katına kadar artırmaya yetkilidir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 7- 4691 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde, ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Maliye Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” ibaresi “Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” şeklinde ve üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve mevcut altıncı cümlesinde yer alan “en az bir yıl süreyle” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkraya mevcut altıncı cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“31/12/2028 tarihine kadar, bölgede çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisi; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir.”

“Toplam personel sayısı onbeşe kadar olan Bölge firmaları için bu oran yüzde yirmi olarak uygulanır.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tutarın, geçici hesabın oluşturduğu yılın sonuna kadar Türkiye’de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır. Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, bu Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançlar tutarının yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemez. Bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziyayı cezası uygulanmaksızın tarh edilir. Cumhurbaşkanı bu fıkroda yer alan tutar ve oranları birlikte ya da ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye, beş katına kadar artırmaya yetkilidir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 7- 4691 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde, ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Maliye Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” ibaresi “Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” şeklinde ve üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkraya mevcut ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, mevcut altıncı cümlesinde yer alan “en az bir yıl süreyle” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkraya mevcut altıncı cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“31/12/2028 tarihine kadar, bölgede çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisi; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir.”

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

“Buna ilave olarak Bölgede yer alan işletmelerde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla bu fıkarda belirtilen durumlar haricinde ilgili personelin Bölge dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oran Cumhurbaşkanı tarafından yüzde elliye kadar artırılabilir.”

MADDE 8- 4691 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde, “Bakanlık tarafından uygun görülen alanlarda gerçekleştirecekleri projelerinin finansmanında kullanılmak üzere” ibaresi “bu Kanun kapsamındaki projelerin finansmanında kullanılmak üzere” şeklinde, fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “500.000” ibaresi “1.000.000” şeklinde, fıkranın dördüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu kapsamdaki projelerin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin aktarımından itibaren en az dört yıl boyunca ilgili şirketlerde kalmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da tamamen geri alınması halinde indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir.”

MADDE 9- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 54 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, yedinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Şikâyet ve itirazın şikâyet başvuru dilekçelerinde yer alması gereken diğer bilgiler ile bu dilekçelere eklenmesi gereken belgelere, bunların sunulmuş şekli ile bu başvuruların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır.”

“Toplam personel sayısı on beşe kadar olan Bölge firmaları için bu oran yüzde yirmi olarak uygulanır.”

“Buna ilave olarak Bölgede yer alan işletmelerde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla bu fıkarda belirtilen durumlar haricinde ilgili personelin Bölge dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oran Cumhurbaşkanı tarafından yüzde elliye kadar artırılabilir.”

MADDE 8- 4691 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde, “Bakanlık tarafından uygun görülen alanlarda gerçekleştirecekleri projelerinin finansmanında kullanılmak üzere” ibaresi “bu Kanun kapsamındaki projelerin finansmanında kullanılmak üzere” şeklinde, fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “500.000” ibaresi “1.000.000” şeklinde, fıkranın dördüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu kapsamdaki projelerin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin aktarımından itibaren en az dört yıl boyunca ilgili şirketlerde kalmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da tamamen geri alınması halinde indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir.”

MADDE 9- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 54 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, yedinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Şikâyet ve itirazın şikâyet başvuru dilekçelerinde yer alması gereken diğer bilgiler ile bu dilekçelere eklenmesi gereken belgelere, bunların sunulmuş şekli ile bu başvuruların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.”

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı, nitelikli sertifika verdiği kişilerin kimlik bilgilerini Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı vasıtasıyla uzaktan güvenilir bir biçimde tespit etmiş ise, nitelikli sertifikayı kimlik kartına uzaktan güvenilir bir biçimde yükleyebilir.”

MADDE 11- 5070 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak Kurum tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.”

MADDE 12- 5070 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Bu Kanunun 19 uncu maddesi hükmü, elektronik sertifika hizmet sağlama faaliyeti yerine getiren kamu kurum ve kuruluşları hakkında uygulanmaz.”

MADDE 13- 5070 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik mühür

EK MADDE 1 - Elektronik mühür, başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve mühür sahibinin bilgilerini doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veridir.

Elektronik mühür sahibi; elektronik mührü oluşturan kamu kurum ve kuruluşları, kamu idareleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile yargı mercileri ve noterliklerdir.

Elektronik mühür, elektronik belgenin veya verinin mühür sahibi tarafından oluşturulduğunu, belgenin veya verinin kaynağını ve bütünlüğünü garanti eden delil kayıdır.

Elektronik mühür, resmi mühür dâhil her türlü fiziki mühür ile aynı hukuki niteliği haizdir.

Elektronik mühür oluşturma amacı ile ilgili mühür sahibinin rızası veya talebi dışında; mühür oluşturma verisi veya mühür oluşturma aracını

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı, nitelikli sertifika verdiği kişilerin kimlik bilgilerini Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı vasıtasıyla uzaktan güvenilir bir biçimde tespit etmiş ise nitelikli sertifikayı kimlik kartına uzaktan güvenilir bir biçimde yükleyebilir.”

MADDE 11- 5070 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak Kurum tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.”

MADDE 12- 5070 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Bu Kanunun 19 uncu maddesi hükmü, elektronik sertifika hizmet sağlama faaliyeti yerine getiren kamu kurum ve kuruluşları hakkında uygulanmaz.”

MADDE 13- 5070 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik mühür

EK MADDE 1 - Elektronik mühür, başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve mühür sahibinin bilgilerini doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veridir.

Elektronik mühür sahibi; elektronik mührü oluşturan kamu kurum ve kuruluşları, kamu idareleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile yargı mercileri ve noterliklerdir.

Elektronik mühür, elektronik belgenin veya verinin mühür sahibi tarafından oluşturulduğunu, belgenin veya verinin kaynağını ve bütünlüğünü garanti eden delil kayıdır.

Elektronik mühür, resmî mühür dâhil her türlü fiziki mühür ile aynı hukuki niteliği haizdir.

Elektronik mühür oluşturma amacı ile ilgili mühür sahibinin rızası veya talebi dışında; mühür oluşturma verisi veya mühür oluşturma aracını

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

elde eden, veren, kopyalayan ve bu araçları yeniden oluşturanlar ile izinsiz elde edilen mühür oluşturma araçlarını kullanarak izinsiz elektronik mühür oluşturanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılırlar. Suçun elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı çalışanları tarafından işlenmesi halinde, bu cezalar yarısına kadar artırılır.

Kanunlarda yer alan elektronik imzaya ilişkin hükümler, kıyasen elektronik mühür hakkında da uygulanır.

Elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının kanunlarda yer alan elektronik imza ile ilgili hak, yetki ve yükümlülükleri, elektronik mühür hakkında da uygulanır. Bu yükümlülüklere aykırı hareket eden elektronik sertifika hizmet sağlayıcıları hakkında 18 inci maddede belirtilen idari para cezaları uygulanır.”

MADDE 14- 5070 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“İnternet sitesi kimlik doğrulama sertifikası ve diğer elektronik sertifikalar

EK MADDE 2- İnternet sitesi kimlik doğrulama sertifikası, bir internet sitesi ile bu sitenin sahibi olan gerçek veya tüzel kişinin bilgilerini birbirine bağlayan elektronik kayıttır.

Benzer altyapıyı kullanan diğer elektronik sertifikalar, elektronik veriyi şifreleme veya verinin bütünlüğünü, inkâr edilemezliğini ve kaynağını belirleme gibi amaçlarla kullanılmak üzere elektronik sertifika hizmet sağlayıcıları tarafından açık anahtar altyapısı vasıtasıyla üretilen sertifikalardır.

Kanunlarda yer alan elektronik imzaya ilişkin hükümler, kıyasen internet sitesi kimlik doğrulama sertifikası ve benzer altyapıyı kullanan diğer elektronik sertifikalar hakkında da uygulanır.

Elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının kanunlarda yer alan elektronik imza ile ilgili hak, yetki ve yükümlülükleri, internet sitesi

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

elde eden, veren, kopyalayan ve bu araçları yeniden oluşturanlar ile izinsiz elde edilen mühür oluşturma araçlarını kullanarak izinsiz elektronik mühür oluşturanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılırlar. Suçun elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı çalışanları tarafından işlenmesi halinde, bu cezalar yarısına kadar artırılır.

Kanunlarda yer alan elektronik imzaya ilişkin hükümler, kıyasen elektronik mühür hakkında da uygulanır.

Elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının kanunlarda yer alan elektronik imza ile ilgili hak, yetki ve yükümlülükleri, elektronik mühür hakkında da uygulanır. Bu yükümlülüklere aykırı hareket eden elektronik sertifika hizmet sağlayıcıları hakkında 18 inci maddede belirtilen idari para cezaları uygulanır.”

MADDE 14- 5070 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“İnternet sitesi kimlik doğrulama sertifikası ve diğer elektronik sertifikalar

EK MADDE 2- İnternet sitesi kimlik doğrulama sertifikası, bir internet sitesi ile bu sitenin sahibi olan gerçek veya tüzel kişinin bilgilerini birbirine bağlayan elektronik kayıttır.

Benzer altyapıyı kullanan diğer elektronik sertifikalar, elektronik veriyi şifreleme veya verinin bütünlüğünü, inkâr edilemezliğini ve kaynağını belirleme gibi amaçlarla kullanılmak üzere elektronik sertifika hizmet sağlayıcıları tarafından açık anahtar altyapısı vasıtasıyla üretilen sertifikalardır.

Kanunlarda yer alan elektronik imzaya ilişkin hükümler, kıyasen internet sitesi kimlik doğrulama sertifikası ve benzer altyapıyı kullanan diğer elektronik sertifikalar hakkında da uygulanır.

Elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının kanunlarda yer alan elektronik imza ile ilgili hak, yetki ve yükümlülükleri, internet sitesi

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

kimlik doğrulama sertifikası ve benzer altyapıyı kullanan diğer elektronik sertifikalar hakkında da uygulanır. Bu yükümlülükler aykırı hareket eden elektronik sertifika hizmet sağlayıcıları hakkında 18 inci maddede belirtilen idari para cezaları uygulanır.”

MADDE 15- 22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 16- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 81 inci maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “imza sirkülerinin aslı veya noter tasdikli sureti” ibaresi “sicil tasdiknamesi” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “imza sirkülerinin” ibaresi “sicil tasdiknamesinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (o) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“o) Desteklenecek programlar: Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programları ile Bakanlıkça belirlenecek diğer programları,”

MADDE 18- 5746 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “temel bilimler” ibareleri “desteklenecek program” şeklinde ve “diğerleri için yüzde sekseni gelir vergisinden müstesnadır” ibaresi “diğerleri için yüzde sekseni, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın dördüncü cümlesinde yer alan “Bilim,” ibaresi ve “en az bir yıl süreyle” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiş, onuncu fıkrasında yer alan “Temel bilimler” ibaresi “Desteklenecek program” şeklinde değiştirilmiş, fıkrada yer alan

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kimlik doğrulama sertifikası ve benzer altyapıyı kullanan diğer elektronik sertifikalar hakkında da uygulanır. Bu yükümlülükler aykırı hareket eden elektronik sertifika hizmet sağlayıcıları hakkında 18 inci maddede belirtilen idari para cezaları uygulanır.”

MADDE 15- 22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 16- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 81 inci maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “imza sirkülerinin aslı veya noter tasdikli sureti” ibaresi “sicil tasdiknamesi” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “imza sirkülerinin” ibaresi “sicil tasdiknamesinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (o) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“o) Desteklenecek programlar: Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programları ile Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine Bakanlıkça belirlenecek diğer programları,”

MADDE 18- 5746 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “temel bilimler” ibareleri “desteklenecek program” şeklinde ve “diğerleri için yüzde sekseni gelir vergisinden müstesnadır” ibaresi “diğerleri için yüzde sekseni, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın dördüncü cümlesinde yer alan “Bilim,” ibaresi ve “en az bir yıl süreyle” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiş, onuncu fıkrasında yer alan “Temel bilimler” ibaresi “Desteklenecek program” şeklinde değiştirilmiş, fıkrada yer alan

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

“Bilim,” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve onikinci fıkrasında yer alan “Bilim,” ibareleri ve “tescil” ibaresi madde metninden çıkarılmış, maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Ayrıca Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde doktora mezunu personelin üniversitelerde Ar-Ge ve yenilik alanında ders vermesi veya Ar-Ge ve tasarım personelinin teknoloji geliştirme bölgelerinde bulunan girişimcilere mentorluk yapması durumunda haftalık 8 saati aşmamak şartıyla, bu çalışmalarını gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Buna ilave olarak Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla bu fıkroda belirtilen durumlar haricinde ilgili personelin bu merkezler dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oran Cumhurbaşkanı tarafından yüzde elliye kadar artırılabilir.”

“(13) Girişim sermayesi desteği: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinden teknoloji, teknolojik üretim ve yenilik faaliyetlerini desteklemek amacıyla girişim sermayesi fonlarına destek bütçesi aktarılabilir. Girişim sermayesi desteği kapsamında kaynakların aktarıldığı girişim sermayesi fonlarından ya da bu fonların yatırım yaptığı fonların yatırımlarından yararlanan şirketlere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve öz sermayenin yüzde yirmisini aşmayan kısmı 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın ve 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılır. Bu kapsamda yapılacak indirim tutarı yıllık 1.000.000 Türk lirasını aşamaz. Bu oranları ve parasal sınırı yarısına kadar indirmeye veya dört katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından girişim sermayesi yoluyla destek almış firmalara

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Bilim,” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve onikinci fıkrasında yer alan “Bilim,” ibareleri ve “tescil” ibaresi madde metninden çıkarılmış, maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Ayrıca Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde doktora mezunu personelin üniversitelerde Ar-Ge ve yenilik alanında ders vermesi veya Ar-Ge ve tasarım personelinin teknoloji geliştirme bölgelerinde bulunan girişimcilere mentorluk yapması durumunda haftalık 8 saati aşmamak şartıyla, bu çalışmalarını gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Buna ilave olarak Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla bu fıkroda belirtilen durumlar haricinde ilgili personelin bu merkezler dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oran Cumhurbaşkanı tarafından yüzde elliye kadar artırılabilir.”

“(13) Girişim sermayesi desteği: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinden teknoloji, teknolojik üretim ve yenilik faaliyetlerini desteklemek amacıyla girişim sermayesi fonlarına destek bütçesi aktarılabilir. Girişim sermayesi desteği kapsamında kaynakların aktarıldığı girişim sermayesi fonlarından ya da bu fonların yatırım yaptığı fonların yatırımlarından yararlanan şirketlere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve öz sermayenin yüzde yirmisini aşmayan kısmı 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın ve 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılır. Bu kapsamda yapılacak indirim tutarı yıllık 1.000.000 Türk lirasını aşamaz. Bu oranları ve parasal sınırı yarısına kadar indirmeye veya dört katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından girişim sermayesi yoluyla destek almış firmalara

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

sağlanan sermaye desteklerinin aktarımından itibaren en az dört yıl boyunca ilgili şirketlerde kalmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da geri alınması halinde 4 üncü maddenin dördüncü fıkrası hükümleri uygulanır.

(14) 1/1/2022 tarihinden itibaren 3 üncü madde kapsamında yıllık beyanname üzerinden yararlanılan indirim tutarı 1.000.000 Türk Lirası ve üzerinde olan kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılır. Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye’de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da 4691 sayılı Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır. Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, bu Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden indirim konusu yapılan tutarın yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan Ar-Ge indirimine konu edilemez. Bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziyai cezası uygulanmaksızın tarh edilir. Cumhurbaşkanı bu fıkrafta yer alan tutar ve oranları birlikte ya da ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye, beş katına kadar artırmaya yetkilidir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 19- 5746 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki” ibaresi “üç” şeklinde ve sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(8) Bu Kanun kapsamında gerçekleştirilen Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ilişkin yerindelik ve uygunluk denetimleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı veya Bakanlıkça yetki verilen

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sağlanan sermaye desteklerinin aktarımından itibaren en az dört yıl boyunca ilgili şirketlerde kalmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da geri alınması halinde 4 üncü maddenin dördüncü fıkrası hükümleri uygulanır.

(14) 1/1/2022 tarihinden itibaren 3 üncü madde kapsamında yıllık beyanname üzerinden yararlanılan indirim tutarı 1.000.000 Türk lirası ve üzerinde olan kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılır. Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır. Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye’de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da 4691 sayılı Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır. Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, bu Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden indirim konusu yapılan tutarın yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan Ar-Ge indirimine konu edilemez. Bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziyai cezası uygulanmaksızın tarh edilir. Cumhurbaşkanı bu fıkrafta yer alan tutar ve oranları birlikte ya da ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye, beş katına kadar artırmaya yetkilidir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 19- 5746 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki” ibaresi “üç” şeklinde ve sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(8) Bu Kanun kapsamında gerçekleştirilen Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ilişkin yerindelik ve uygunluk denetimleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı veya Bakanlıkça yetki verilen

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

teknoloji geliştirme bölgeleri yönetici şirketleri tarafından gerçekleştirilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerde nihai karar mercii Bakanlıktır.”

MADDE 20- 5746 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Gerçek kişi tacir ile tüzel kişi tacir adına imzaya yetkili olanların imzaları, kamu kurum ve kuruluşlarınca veri tabanlarında tutulan imza verilerinden elektronik ortamda temin edilerek merkezi ortak veri tabanındaki sicil dosyasına kaydedilir. Kamu kurum ve kuruluşlarının veri tabanlarında imza kaydının bulunmaması halinde, imzaya yetkili kişilerin imza beyanlarının ticaret sicili müdürlüğüne verilmesinin usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.”

MADDE 22- 6102 sayılı Kanunun 373 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından, ticaret siciline tescil olunan temsile yetkili kişiler ile bunların temsil şekilleri hakkında ticaret sicili kayıtları esas alınır ve şirketten bu kayıtlara ilişkin ticaret sicili müdürlüklerince düzenlenen belgeler ile Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilan dışında hiçbir belge istenemez.”

MADDE 23- 20/10/2016 tarihli ve 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkranın sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ticari işletme ve esnaf işletmesinin tamamı üzerinde rehin kurulması hâlinde, rehin kuruluşu anında işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan her türlü varlık; bir işletmenin belirli bir taşınır varlık grubunun bir bütün olarak rehnedilmesi halinde ise bu gruba dahil varlıkların tamamı rehnedilmiş sayılır.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

teknoloji geliştirme bölgeleri yönetici şirketleri tarafından gerçekleştirilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerde nihai karar mercii Bakanlıktır.”

MADDE 20- 5746 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Gerçek kişi tacir ile tüzel kişi tacir adına imzaya yetkili olanların imzaları, kamu kurum ve kuruluşlarınca veri tabanlarında tutulan imza verilerinden elektronik ortamda temin edilerek merkezi ortak veri tabanındaki sicil dosyasına kaydedilir. Kamu kurum ve kuruluşlarının veri tabanlarında imza kaydının bulunmaması halinde, imzaya yetkili kişilerin imza beyanlarının ticaret sicili müdürlüğüne verilmesinin usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.”

MADDE 22- 6102 sayılı Kanunun 373 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından, ticaret siciline tescil olunan temsile yetkili kişiler ile bunların temsil şekilleri hakkında ticaret sicili kayıtları esas alınır ve şirketten bu kayıtlara ilişkin ticaret sicili müdürlüklerince düzenlenen belgeler ile Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilan dışında hiçbir belge istenemez.”

MADDE 23- 20/10/2016 tarihli ve 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ticari işletme ve esnaf işletmesinin tamamı üzerinde rehin kurulması hâlinde, rehin kuruluşu anında işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan her türlü varlık; bir işletmenin belirli bir taşınır varlık grubunun bir bütün olarak rehnedilmesi halinde ise bu gruba dahil varlıkların tamamı rehnedilmiş sayılır.”

(Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

“Bir işletmenin belirli bir taşınır varlık grubunun bir bütün olarak rehnedilmesi halinde 4 üncü maddenin altıncı fıkrasının (c) bendi uygulanmaz.”

MADDE 24- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 25- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Bir işletmenin belirli bir taşınır varlık grubunun bir bütün olarak rehnedilmesi hâlinde 4 üncü maddenin altıncı fıkrasının (c) bendi uygulanmaz.”

MADDE 24- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 25- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

